

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία Β΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Αρχαία Ελλάδα, Ο τόπος και οι άνθρωποι (Ανθολόγιο)

Ενότητα 8. Τεκνοποιία και εκπαίδευση στη Σπάρτη

Ξενοφών, Λακεδαιμονίων πολιτεία 1,3-2,11

Τίτλος:

«Όταν ο θάνατος συνάντησε την περιφρόνηση»

ΜΑΡΙΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θεσσαλονίκη 2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Όταν ο θάνατος συνάντησε την περιφρόνηση

Δημιουργός

Μαρία Παναγιώτου

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία

(Προτεινόμενη) Τάξη

Β΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Αύγουστος 2014

Διδακτική/ θεματική ενότητα

Ενότητα 8. Τεκνοποιία και εκπαίδευση στη Σπάρτη, Ξενοφών “Λακεδαιμονίων πολιτεία” 1,3-2,11.

Διαθεματικό

Όχι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

I. Φιλολογικής Ζώνης: Αρχαία Ελληνική Γραμματεία.

Χρονική διάρκεια

9 - 10 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: ιστολόγιο της τάξης, διαδίκτυο.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Απαραίτητες προϋποθέσεις για την επιτυχή εφαρμογή του σεναρίου αποτελούν η εξοικείωση τόσο του διδάσκοντα όσο και των μαθητών με τα βασικά εργαλεία των

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΤΠΕ, η ευχέρεια πλοήγησης στο διαδίκτυο και χρήσης λογισμικών για τη δημιουργία πολυτροπικών κειμένων και παρουσιάσεων στον ηλεκτρονικό υπολογιστή.

Εξίσου σημαντική κρίνεται η θεωρητική κατάρτιση του εκπαιδευτικού στις βασικές αρχές της Μάθησης μέσω σχεδιασμού, η εξοικείωσή του με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο εργασίας, ώστε να προωθείται η συζήτηση μεταξύ των μαθητικών ομάδων μέσω της διακριτικής παρέμβασής του για παροχή διευκρινίσεων, ενθάρρυνσης και επιβράβευσης κάθε προσπάθειας, καθώς και με τη χρήση των εργαλείων κοινωνικής δικτύωσης, όπως τα ιστολόγια. Αν προϋπάρχει ιστολόγιο της τάξης ή του μαθήματος θα διευκολύνει την εφαρμογή, ενώ στην αντίθετη περίπτωση θα πρέπει να προβλεφθούν επιπλέον διδακτικές ώρες για τη δημιουργία του.

Όσον αφορά την υλικοτεχνική υποδομή της σχολικής μονάδας είναι αναγκαία η εξασφάλιση ενός ηλεκτρονικού υπολογιστή για κάθε ομάδα μαθητών με σύνδεση στο διαδίκτυο και ένας βιντεοπροβολέας.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο αποτελεί πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι μαθητές αξιοποιούν τα αποσπάσματα από τη «Λακεδαιμονίων πολιτεία» του Ξενοφώντα, τα οποία αναφέρονται στην τεκνοποιία και στην εκπαίδευση των νέων της Σπάρτης, για να έρθουν σε επαφή με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του σπαρτιατικού πολιτεύματος και τον τρόπο ζωής των Σπαρτιατών, ο οποίος διαμορφώθηκε με βάση τις ειδικές νομοθετικές ρυθμίσεις του θρυλικού νομοθέτη Λυκούργου, για να υπηρετεί συγκεκριμένους σκοπούς (την ευγονία, την ανδρεία, την ολιγάρκεια και την απόλυτη υποταγή του ατόμου στο «κράτος»). Με άξονα τη

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

σύγκριση του τρόπου ζωής ανάμεσα στις δυο μεγάλες πόλεις της αρχαιότητας, την Αθήνα και τη Σπάρτη, οι μαθητές συνειδητοποιούν ότι λόγω των συνθηκών ήταν επιβεβλημένες η τέλεια στρατιωτική εκπαίδευση, η πειθαρχία, η υποταγή στη θέληση του κράτους και η έμπρακτη αυτοθυσία, αν οι Σπαρτιάτες ήθελαν να επιβιώσουν και να διατηρήσουν αυτόνομη την πόλη τους ανάμεσα στους πολυπληθέστερους είλωτες και τους περιοίκους.

Αξιοποιώντας τις δυνατότητες που προσφέρουν οι ΤΠΕ εμβαθύνουν στη μελέτη του πολιτισμού της Σπάρτης και ενεργοποιώντας την κριτική τους σκέψη ανασκευάζουν ιστορικές διαστρεβλώσεις και φωτίζουν αθέατες πτυχές του αρχαίου σπαρτιατικού πολιτισμού. Στη συνέχεια, οι ομάδες των μαθητών ενημερώνονται και αξιολογούν ποικίλες εκφάνσεις της σύγχρονης κοινωνικής και πολιτικής πραγματικότητας, όπως τη διαφθορά του πολιτικού συστήματος, την άνιση κατανομή του πλούτου και τον υλικό ευδαιμονισμό, καθώς και την ανισότητα που χαρακτηρίζει τις σχέσεις μεταξύ των δύο φύλων. Αποτυπώνουν τα ευρήματα των ιστοεξερευνήσεων τους σε πολυτροπικά κείμενα, τα οποία αναρτώνται στο ιστολόγιο της τάξης.

Τελικός στόχος είναι η δημιουργία ενός ψηφιακού βιβλίου με τη συνεργασία τεσσάρων νέων ομάδων στη Β' φάση και την αξιοποίηση του λογισμικού [FlashPageFlip](#), στο οποίο θα παρουσιάζεται με ενάργεια το περίγραμμα της αρχαίας Σπαρτιατικής πολιτείας και του πολιτισμού της και θα αποτελεί ένα νέο ψηφιακό πόρο για τους χρήστες του διαδικτύου.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Ο ύμνος του Ξενοφώντα στο παιδαγωγικό σύστημα της Σπάρτης, το οποίο βασιζόταν στις αρχές της νομοθεσίας του Λυκούργου, μπορεί να αποτελέσει αφετηρία, για να οδηγηθούν σταδιακά οι μαθητές σε έναν πιο προσωπικό διάλογο με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του σπαρτιατικού πολιτεύματος και τον ιδιόρρυθμο τρόπο ζωής των

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

πολιτών της και ταυτόχρονα, για να ενεργοποιήσει τις γνωστικές και κριτικές τους ικανότητες, με στόχο να αρχίσουν να διαμορφώνουν κριτήρια αξιολόγησης κάθε πολιτισμού.

Οι μαθητές μεταφέρονται στην αρχαία Σπάρτη, σκιαγραφούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πολιτειακής της οργάνωσης, αναδεικνύουν τις αποκλίσεις της από τις άλλες ελληνικές πόλεις, και κυρίως την Αθήνα, σχετικά με την αγωγή των κοριτσιών και των αγοριών και μελετούν αντικρουόμενες απόψεις αρχαίων συγγραφέων και μεταγενέστερων ερευνητών για αυτό το δυσνόητο κράτος. Έτσι τους δίνεται η ευκαιρία να προχωρήσουν σε προσωπικές διαπιστώσεις.

Ήταν άραγε η Σπάρτη μια τέλεια πολεμική μηχανή που στηριζόταν σε θεσμούς καταπιεστικούς, στη στρατιωτική παιδεία, την αυστηρότητα των ηθών και εθίμων, τη λιτότητα της καθημερινότητας και τη φιλοπατρία, με απώτερο σκοπό τη δημιουργία άριστων πολεμιστών, ταγμένων να την υπηρετούν μέχρι αυτοθυσίας, όπως ισχυρίζεται ο Αθηναίος ρήτορας Ισοκράτης και άλλοι;

Ή αποτελούσε υπόδειγμα πολιτείας, εφόσον σε αυτήν πρυτάνευαν η κοινωνική και πολιτική ισότητα, η ευνομία, η αυτόβουλη υπακοή των πολιτών στους νόμους και τα ψηφίσματα του κράτους, όπως προκύπτει από τα κείμενα άλλων αρχαίων συγγραφέων, όπως του Πλουτάρχου, του Πλάτωνα, του Ξενοφώντα και του Ηροδότου;

Οι Σπαρτιάτες ήταν «άξεστα και αναλφάβητα θηρία», χωρίς καλλιτεχνικές ευαισθησίες, όπως τους παρουσιάζουν κάποιοι σύγχρονοι συγγραφείς ή καλλιέργησαν όλες τις μορφές της τέχνης (φιλοσοφία, ποίηση, αρχιτεκτονική κ.ά.) και ανέπτυξαν αξιόλογο πολιτισμό, όπως μαρτυρούν τα ευρήματα της αρχαιολογικής σκαπάνης;

Αυτή η μεθοδική προσέγγιση του αρχαϊκού σπαρτιατικού κόσμου στοχεύει στον κριτικό αναστοχασμό των μαθητών πάνω στα στοιχεία που μας κληροδοτήθηκαν και τους καλεί να προσπαθήσουν να τον κατανοήσουν

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

απαλλαγμένοι από στερεότυπα, τα οποία ίσως θέλουν υποτιμημένη και δυσφημισμένη τη Σπάρτη.

Το σενάριο στηρίζεται στο παιδαγωγικό θεωρητικό πλαίσιο «Μάθηση μέσω Σχεδιασμού» (Learning by Design) και συνδυάζει την πολυτροπική θεωρία της επικοινωνίας και τους πολυγραμματισμούς (Cope & Kalantzis 2000, Kalantzis & Cope 2008, Kress & van Leeuwen 2001). Οι μαθητές συνεργαζόμενοι σε ομάδες προσεγγίζουν το μεταφρασμένο αρχαίο ελληνικό κείμενο μέσα από μια σύγχρονη θεώρηση, η οποία ταιριάζει περισσότερο στην ηλικία τους και βασίζεται στις πρακτικές του γραμματισμού, της χρήσης του διαδικτύου και άλλων ΤΠΕ, που έχουν άμεση σχέση με τη σύγχρονη γνωστική πραγματικότητα. Αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και ανακαλύπτουν μόνοι τους τη γνώση διαβάζοντας και δημιουργώντας πολυτροπικά κείμενα. Ο ρόλος του διδάσκοντα κινείται στα όρια της υποβοηθούμενης ανακάλυψης σύμφωνα με την παιδαγωγική θεωρία της ζώνης επικείμενης ανάπτυξης του μαθητή (Κοινωνικός εποικοδομισμός του Vygotsky). Ακόμα, επιχειρείται η σύνδεση του παρελθόντος με το παρόν και το σύνολο της κοινωνικής εμπειρίας των μαθητών, εφόσον διερευνώνται διαχρονικά θέματα που αφορούν την ανθρώπινη υπόσταση, όπως η κοινωνική ευαισθησία της εκάστοτε πολιτικής ηγεσίας και η αξία της πολιτιστικής κληρονομιάς για την ιστορία κάθε λαού και γενικότερα για ολόκληρη την ανθρωπότητα.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές / μαθήτριες επιδιώκεται:

- Να γνωρίσουν μέσα από τα συγκεκριμένα αποσπάσματα (κεφ. 1 και 2) της «Λακεδαιμονίων πολιτείας» του Ξενοφώντα την ιδιαίτερη κοινωνική και πολιτική δομή της αρχαίας Σπάρτης, ώστε να διαμορφώσουν μια σφαιρική εικόνα για αυτή.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Να προσεγγίσουν μέσα από την προσπέλαση διαδικτυακών πηγών και με σημεία αναφοράς την αρχαία Αθήνα και τη Σπάρτη την αγωγή που λάμβαναν οι νέοι αυτών των πόλεων, ώστε να προβούν σε συγκριτική αξιολόγηση και να εκτιμήσουν την εκπαίδευση των νεαρών Σπαρτιατών συσχετίζοντας τη με τον απώτερο στόχο της.
- Να αξιολογήσουν βασικούς θεσμούς της σπαρτιατικής πολιτείας, όπως την πολυανδρία, την αυστηρή στρατιωτική εκπαίδευση και πειθαρχία, τον λακωνισμό κ.ά. και να τους συσχετίσουν με τον σύγχρονο τρόπο ζωής.
- Να προβληματιστούν για διαχρονικά κοινωνικά φαινόμενα, όπως τον άνισο καταμερισμό του πλούτου και την ασυμμετρία στις σχέσεις των δύο φύλων, ώστε να εκτιμήσουν τη νομοθεσία του Λυκούργου σε σχέση με τις ανάγκες της εποχής που θεσπίστηκε.
- Να γνωρίσουν τις ποικίλες εκφάνσεις του σπαρτιατικού πολιτισμού, όπως αυτές αποτυπώνονται τόσο στα πλούσια αρχαιολογικά ευρήματα όσο και στις μεταγενέστερες πνευματικές και καλλιτεχνικές δημιουργίες.
- Να κατανοήσουν τη σημασία της ιστορικής έρευνας και των πορισμάτων της σύγχρονης επιστήμης για την αποκατάσταση της ιστορικής αλήθειας, ώστε να διαμορφώσουν αντικειμενικά κριτήρια αξιολόγησης ενός πολιτισμού.
- Να αναγνωρίσουν την αξία της πολιτιστικής κληρονομιάς όχι μόνο για την ιστορία κάθε λαού αλλά και για την ανθρωπότητα ολόκληρη, ώστε να ευαισθητοποιηθούν στο ζήτημα της διαφύλαξής της.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Αναμένεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να διερευνήσουν τη σημασιολογική εξέλιξη λέξεων της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, όπως αγωγή, δίαιτα, συσσίτιο και μεταφορικών εκφράσεων που συνδέονται με τον λακωνικό τρόπο ζωής, οι οποίες έχουν διασωθεί στον καθημερινό μας λόγο.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Να αντιληφθούν την αντιθετική σύνδεση των προτάσεων που προτιμά ο ιστορικός, για να παρουσιάσει τις αποκλίσεις της νομοθεσίας του Λυκούργου στα θέματα της τεκνοποιίας και της εκπαίδευσης σε σχέση με τους άλλους Έλληνες.
- Να επισημάνουν τη χρήση του α' ενικού προσώπου, ώστε να κατανοήσουν ότι ο Ξενοφώντας εκφράζει τον θαυμασμό του για το πολίτευμα της Σπάρτης καταθέτοντας τις προσωπικές του απόψεις και εκτιμήσεις.
- Να αξιοποιήσουν το λεξιλόγιό τους κατά τη διατύπωση των επιχειρημάτων τους, προκειμένου να υποστηρίξουν τα πορίσματα της διερεύνησής τους.
- Να εκτιμήσουν την αξία της λακωνικότητας στον λόγο μέσω της συλλογής αποφθεγμάτων από το έργο του Πλουτάρχου [«Περί της Αλεξάνδρου τύχης ή αρετής - Λακωνικά αποφθέγματα»](#).

Γραμματισμοί

Οι μαθητές / μαθήτριες επιδιώκεται:

- Να καλλιεργήσουν δεξιότητες δημιουργικής αφομοίωσης ενός μεταφρασμένου ιστορικού κειμένου και να συνειδητοποιήσουν ότι μπορεί να αποτελεί αφετηρία για τη διαπραγμάτευση σύγχρονων κοινωνικών προβλημάτων.
- Να χειρίζονται αποτελεσματικά τις ΤΠΕ όχι μόνο ως μέσο αναζήτησης πληροφοριών αλλά και ως μέσο επικοινωνίας και δημιουργίας πολυτροπικών κειμένων.
- Να εξοικειωθούν με ανοιχτά και διερευνητικά περιβάλλοντα μάθησης (λεξικά, σώματα κειμένων, ιστοσελίδες, μηχανές αναζήτησης) και να αναπτύξουν την ικανότητα κριτικής αξιοποίησης των ψηφιακών πηγών για τη δημιουργία δικών τους ψηφιακών πόρων, οι οποίοι μπορούν να αναρτηθούν στο διαδίκτυο.
- Να αντιληφθούν τη ρευστότητα του ψηφιακού κειμένου και τη σημασία των εργαλείων του [Web 2.0](#), όπως τα ιστολόγια και τα μέσα κοινωνικής

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

δικτύωσης, τα οποία αποτελούν τη σύγχρονη κειμενική πραγματικότητα και ευνοούν την υπεύθυνη ανταλλαγή απόψεων και γνώσεων μέσα στην παγκόσμια διαδικτυακή κοινότητα.

Διδακτικές πρακτικές

Το συγκεκριμένο σενάριο διδασκαλίας αποσκοπεί στην ολιστική προσέγγιση της γνώσης και έχει ως στόχους οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να εξοικειωθούν με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο εργασίας, καθώς ανταλλάσσουν απόψεις με τους συμμαθητές τους, μαθαίνουν να ακούν προσεκτικά και ενεργητικά τις ιδέες των άλλων (active listening) και να εκφράζουν τις δικές τους.
- Να αναπτύξουν την κριτική τους σκέψη και την αυτενέργειά τους κατά τη μαθησιακή διαδικασία: α) ιεραρχώντας προτεραιότητες και επιλέγοντας τι είναι αναγκαίο και β) διαμορφώνοντας οι ίδιοι τη μαθησιακή πορεία που θα ακολουθήσουν σε συνεργασία με την ομάδα τους και με την καθοδήγηση του διδάσκοντα.
- Να ασκηθούν στη διερευνητική - ανακαλυπτική μάθηση, ώστε να αφομοιώσουν σε μεγαλύτερο βαθμό την παρεχόμενη γνώση.
- Να αποκτήσουν δεξιότητες δημιουργικής αξιοποίησης νέων κειμενικών ειδών και ψηφιακών περιβαλλόντων μάθησης και συγγραφής, για να δημιουργήσουν δικούς τους ψηφιακούς πόρους.
- Να αναπτύξουν υγιή κριτήρια επικοινωνιακής αυτοαξιολόγησης και ετεροαξιολόγησης.
- Να διαμορφώσουν μια πιο θετική άποψη για το μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας, αφού παρακάμπτεται το παρωχημένο μοντέλο της στείρας αναπαραγωγής δεδομένων και πλέον αναδεικνύονται σε πρωταγωνιστές της μαθησιακής διαδικασίας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Οι διαφορετικές επιλογές των Σπαρτιατών σε σχέση με τους άλλους Έλληνες στα ζητήματα της τεκνοποιίας και της εκπαίδευσης των αγοριών που παρουσιάζει το συγκεκριμένο απόσπασμα από τη «Λακεδαιμονίων Πολιτεία» του Ξενοφώντα, δίνουν το έναυσμα, για να διερευνηθεί και να αξιολογηθεί η σκοπιμότητα αυτών των καινοτομιών του θρυλικού νομοθέτη Λυκούργου από τους μαθητές στο πλαίσιο του παρόντος σεναρίου. Οι μαθητές/ μαθήτριες, όταν διδάσκονται τη συγκεκριμένη ενότητα, είναι αρκετά εξοικειωμένοι με την κοινωνική δομή, τους πολιτειακούς θεσμούς, την αγωγή των νέων και τον λακωνικό τρόπο έκφρασης των Σπαρτιατών, καθώς τα έχουν ήδη διδαχθεί στην αντίστοιχη ενότητα της Αρχαίας Ιστορίας (Α΄ Γυμνασίου) και μπορούν να αναφέρουν ως υπόδειγμα μοναδικής γενναιότητας και αυτοθυσίας τον Σπαρτιάτη βασιλιά, Λεωνίδα. Ωστόσο, έχουν διαμορφώσει την άποψη ότι η Σπάρτη ήταν μια πόλη που κατά την ιστορική της πορεία «κλείστηκε» σταδιακά στον εαυτό της και πήρε τη μορφή στρατοπέδου, ενώ ως τουριστικός προορισμός μετά από κάποια επίσκεψη της οικογένειάς τους εκεί παλαιότερα, πιθανώς να θεωρούν ότι εκτός από το ειδυλλιακό φυσικό τοπίο δεν έχει να επιδείξει αξιόλογα αρχαιολογικά μνημεία.

Η ενδελεχής διερεύνηση της φιλοσοφίας της ζωής των Σπαρτιατών και του ανεκτίμητης αξίας πολιτισμού που ανέπτυξαν κατά την αρχαϊκή και κλασική περίοδο, μπορεί να εξάψει την περιέργεια και τη δεκτικότητα των μαθητών για τα θέματα αυτά και να τους ωθήσει στην αναθεώρηση της αντίληψής τους για τη σπαρτιατική πολιτεία μέσα και από την ταυτόχρονη σύγκρισή της με τη σύγχρονη κοινωνική και πολιτική πραγματικότητα.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το συγκεκριμένο διδακτικό σενάριο είναι απόλυτα συμβατό με το [Πρόγραμμα Σπουδών \(ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ\) \(βλ. αριθμό 5\)](#) ως προς τους στόχους, τη μέθοδο ανάλυσης, διδασκαλίας και αξιολόγησης της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας στο

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Γυμνάσιο. Παράλληλα, συνδέεται με τις «Γενικές Κατευθύνσεις - Διδακτικοί Στόχοι» που περιλαμβάνονται στο [Βιβλίο εκπαιδευτικού](#), σελ. 41 - 45 για την Ενότητα 8 του σχολικού εγχειριδίου: Αρχαία Ελλάδα, Ο τόπος και οι άνθρωποι (Ανθολόγιο), Β΄ Γυμνασίου. Στην παρούσα πρόταση γίνεται επέκταση της διδασκαλίας και αφιερώνονται επιπλέον ώρες σε σχέση με τα προβλεπόμενα από το αναλυτικό πρόγραμμα.

Οι μαθητές συμμετέχουν ενεργά και βιωματικά στη μαθησιακή διαδικασία, με στόχο να κατανοήσουν σε μεγαλύτερο βαθμό την αρχαία ελληνική γραμματεία και τον πολιτισμό που τη δημιούργησε. Καλλιεργούν τις δεξιότητες ανάγνωσης, αξιολόγησης και ερμηνείας νέων κειμενικών ειδών, ενώ η γνώση παράγεται από τους ίδιους, καθώς παρακάμπτεται το παρωχημένο μοντέλο της δασκαλοκεντρικής διδασκαλίας. Παράλληλα, οι μαθητές ενημερώνονται για σύγχρονα κοινωνικά θέματα, όπως τη διαφθορά της πολιτικής ηγεσίας σε παγκόσμιο επίπεδο, την υπερκατανάλωση και την άνιση κατανομή του πλούτου, ενώ ευαισθητοποιούνται και απέναντι στην αναγκαιότητα να εξακριβώνεται η ιστορική αλήθεια μέσα από την εμπειριστατωμένη έρευνα και να διαφυλάσσεται η πολιτιστική μας κληρονομιά. Επιπρόσθετα, παροτρύνονται σε δημιουργικές δραστηριότητες που αναμένεται να προσελκύσουν το ενδιαφέρον τους και θα τους συνδράμουν να αναπτύξουν γνωστικές δεξιότητες υψηλού επιπέδου.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο συγκεκριμένο σενάριο οι ΤΠΕ προσφέρουν στους μαθητές τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν κριτικά και δημιουργικά ποικίλα ψηφιακά περιβάλλοντα, να εκφραστούν ως κριτικά υποκείμενα, να αναστοχαστούν σχετικά με την πορεία τους προς τη γνώση και τέλος, να συνθέσουν δικά τους πολυτροπικά κείμενα.

Μέσα από τη συνανάγνωση κειμένων και οπτικοακουστικού υλικού εξάγουν τις πληροφορίες επαγωγικά (οπτικοακουστικός γραμματισμός) και ενισχύεται η ανακαλυπτική μάθηση μέσα από την ουσιαστική διερεύνηση στο διαδίκτυο, προκειμένου να συγκεντρώσουν το απαραίτητο υλικό για την εκπόνηση των

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

εργασιών τους, ενώ συγχρόνως αξιοποιούνται οι δυνατότητες που παρέχουν τα έγγραφα Google για από κοινού επεξεργασία και συνδιαμόρφωση.

Οι μαθητές αξιοποιούν λογισμικά παρουσίασης και εργαλεία κοινωνικής δικτύωσης, για να εκφράσουν την κοινωνική τους ταυτότητα, συνεργάζονται και αλληλεπιδρούν κατά τη διαμόρφωση των εργασιών τους, τις οποίες αναρτούν στο ιστολόγιο της τάξης. Εξάλλου, η σύνδεση των ΤΠΕ με το μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας αναδεικνύει τις διαθεματικές προοπτικές του και του προσδίδει προστιθέμενη αξία μέσω της σύνδεσής του με θέματα της σύγχρονης κοινωνικής πραγματικότητας.

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Αρχαία Ελλάδα, Ο τόπος και οι άνθρωποι (Ανθολόγιο), Β΄ Γυμνασίου: [II- Η Σπάρτη, Ενότητα 8:Τεκνοποιία και εκπαίδευση στη Σπάρτη.](#)

Αρχαία Ιστορία, Α΄ Γυμνασίου: [Κεφάλαιο Δ3, Η Σπάρτη.](#)

Ηρόδοτου Ιστορίες, Α΄ Γυμνασίου: Ενότητα 12: [Διάλογος Ξέρξη-Δημάρτου VII 101-104.](#)

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα (Α΄ Γυμνασίου): Ενότητα 2: [Η εκπαίδευση των παιδιών στην αρχαία Αθήνα.](#)

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα (Β΄ Γυμνασίου): Ενότητα 7: [Ένας στοργικός ηγέτης.](#)

Έκφραση Έκθεση (Γ΄ Γενικού Λυκείου), Θεματικοί κύκλοι, Ενότητα 8: [Καταναλωτισμός - Διαφήμιση.](#)

Έκφραση Έκθεση (Γ΄ Γενικού Λυκείου), Θεματικοί κύκλοι, Ενότητα 13: [Οι ελληνικοί τόποι και τα μνημεία τους.](#)

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας (Β΄ Γενικού Λυκείου): [Της Σπάρτης οι πορτοκαλιές](#), Ν. Βρεττάκος.

Κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

[Ιστορία του Ελληνικού Έθνους](#) [πηγή: Βιβλιοθήκη Hellenica. Κ. Παπαρρηγόπουλου].

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

[Σπάρτη Λακεδαιμονίων Πολιτεία](#) [πηγή: Ιστοσελίδα Α. Γ. Κρασανάκη. Σπάρτη 2007].

Πλουτάρχου «Περί της Αλεξάνδρου τύχης ή αρετής - Λακωνικά αποφθέγματα».

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Βίντεο

Εκπαιδευτική τηλεόραση: [Σπάρτη 1](#) και [Σπάρτη 2](#).

Ντοκιμαντέρ «Η άνοδος και η πτώση των Σπαρτιατών», Οι Σπαρτιάτες-The Spartans (A) [3/9](#) και [4/9](#).

[Λεωνίδας](#) [πηγή: YouTube. Διάρκεια: 5'40''. Μουσική: Vangelis & Vanessa Mae].

[Αββάς Φουρμόντ: ο καταστροφέας της αρχαίας Σπάρτης](#) [πηγή: You Tube. Διάρκεια: 8'12''. Από τη συγγραφική εργασία του Βλάσση Ρασσιά].

[Λακωνία Όψεις I](#) [πηγή: YouTube. Διάρκεια: 9'02''. Sparta. A video tour of the contemporary city].

[Σπάρτη \(Sparta\)](#) [πηγή: YouTube. Διάρκεια: 12'08''. Παρουσίαση της Δημοτικής Ενότητας Σπαρτιατών].

Βίντεο με οδηγίες για τη δημιουργία εννοιολογικού χάρτη με το εργαλείο [Text2mindmap](#) [πηγή: YouTube. Διάρκεια: 6'20''].

Τραγούδια-Ηχητικά αποσπάσματα

[Για την Ελένη](#) [πηγή: YouTube. Διάρκεια: 2'34''. Μουσική: Μάνος Χατζιδάκις. Ερμηνεία: Μαρία Δημητριάδη. Δίφωνο].

[Δειλινά στη Σπάρτη](#) [πηγή: YouTube. Διάρκεια: 2'33''. Μουσική: Ηλίας Ανδριόπουλος. Στίχοι: Μιχάλης Μπουρμπούλης. Ερμηνεία: Άλκηστη Πρωτοψάλτη. Δισκογραφία: Γράμματα στον Μακρυγιάννη. 1979].

Ιστοσελίδες

[Κοινωνικές ανισότητες και φτωχοκτονία](#) [πηγή: AlfaVita. Άρθρο του Γιώργου Καββαδία].

[Διαφθορά και Τιμωρία](#) [πηγή: AlfaVita. Άρθρο του Γιώργου Κατρούγκαλου].

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Γαμήλια έθιμα της αρχαιότητας και η θέση της γυναίκας στο γάμο [πηγή: Αργολική Αρχαιακή Βιβλιοθήκη].

Σπαρτιατικά Έθιμα [πηγή: Αρχαία Σπάρτη].

Σπαρτιατική τέχνη [πηγή: Αρχαία Σπάρτη].

Το μυστικό των μετάλλων της αρχαίας Σπάρτης [πηγή: Αρχαία Ελληνικά].

Μέλανος Ζωμός - Κύρια τροφή των Σπαρτιατών πολεμιστών [πηγή: Αρχαία Ελληνικά].

Η εκπαίδευση τον 5ο αιώνα π.Χ. – Ο δάσκαλος στα κλασικά χρόνια [πηγή: Αρχαίων Τόπος. Αρχαίος Ελληνικός Πολιτισμός].

Αρχείο Καβάφη [πηγή: Ο επίσημος δικτυακός τόπος του Κωνσταντίνου Καβάφη].

William Blake Richmond. [πηγή: BBC. Your Paintings].

Γοργώ (της Σπάρτης) [πηγή: Βικιπαίδεια].

Πολιτειακή οργάνωση της Αρχαίας Σπάρτης [πηγή: Βικιπαίδεια].

Χίλων ο Λακεδαιμόνιος. [πηγή: Βικιπαίδεια].

Η θέση της γυναίκας στην Αρχαία Αθήνα και στην Αρχαία Σπάρτη [πηγή: Διαδικτυακό Περιοδικό Θέματα Ελληνικής Ιστορίας].

Τα βασικά πολιτικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά της Αρχαίας Σπάρτης την εποχή των Ελληνοπερσικών πολέμων [πηγή: Διαδικτυακό Περιοδικό Θέματα Ελληνικής Ιστορίας. Άρθρο του Κωνσταντίνου Λινάρδου].

Το Σύνταγμα της Αρχαίας Σπάρτης [πηγή: Scribd].

Σπαρτιατική αγωγή του Νίκου Μπιργάλια [πηγή: Scribd].

Πλούτος και ιδιοκτησία του Stephen Hodkinson [πηγή: Scribd].

Η υπερσύγχρονη διάνοια της Σπάρτης του Anton Powell [πηγή: Scribd].

Οι Ελληνίδες μαθηματικοί της αρχαιότητας [πηγή: Ελληνικό Αρχείο].

Καιάδας ο μύθος της θανάτωσης των βρεφών από τους Σπαρτιάτες [πηγή: Ελληνικό Αρχείο].

Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Καθημερινή ζωή στην αρχαία Ελλάδα και στο Βυζάντιο [«Ελληνικός Πολιτισμός».
Ιστοχώρος του Γ. Παπαθανασίου – Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο].
Οι γυναίκες της Σπάρτης [πηγή: Ελλήνων Δίκτυο].
Γυναίκες μαθηματικοί της αρχαιότητας [πηγή: Ελλήνων Δίκτυο].
Ο Αλκμάνας [πηγή: Ελλήνων Δίκτυο].
Λακεδαιμονίων τόπος Σπάρτη [πηγή: Ελλήνων Δίκτυο].
Τα πρώτα ιερά της Λακεδαιμονίας [πηγή: Ελλήνων Δίκτυο].
Αμύκλαι, ο θρόνος του Απόλλωνα - Το πανάρχαιο μυστηριακό κέντρο της Σπάρτης
[πηγή: Ελλήνων Δίκτυο].
Ο σπαρτιάτης Τυρταίος [πηγή: Ελλήνων Δίκτυο].
Ο Κλεομένης από την Σελλασία στην Αλεξάνδρεια – Η ιστορία και ο θάνατος ενός
εστεμμένου επαναστάτη [πηγή: «Επίτομος Ιστορία των Σπαρτιατών» του Βλάση Γ.
Ρασσιά].
Ανισότητα και πώλωση [πηγή: Εφημερίδα Ελευθεροτυπία Άρθρο του Κ.
Βεργόπουλου στις 22/11/2013].
Εκπαίδευση στην αρχαία Ελλάδα [πηγή: Hellenica].
Ιστορία της Σπάρτης [πηγή: Hellenica].
“Lexigram”: Θησαυρός της Ελληνικής [Ελεύθερα λεξικά και εκπαιδευτικά
λογισμικά].
Η θέση της γυναίκας στην Αθήνα – Κλασική περίοδος [πηγή: Ίδρυμα Μείζονος
Ελληνισμού].
Εισαγωγή στον πολιτισμό της κλασικής Αθήνας - Εκπαίδευση [πηγή: Ίδρυμα
Μείζονος Ελληνισμού].
Πολιτιστική κληρονομιά [πηγή: Ίδρυμα Μελίνα Μερκούρη].
Η περιπέτεια του διαμελισμένου αρχαίου θεάτρου της Σπάρτης- Επιστρέφει στη ζωή
και συγκινεί παγκοσμίως [πηγή: Εφημερίδα iEfimerida. Άρθρο της Κατερίνας Ι.
Ανέστη στις 04/11/2013].

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

[Ο Ταΰγετος και η σιωπή](#) [πηγή: Ιστορία και φωτογραφίες της Μάνης. Νικηφόρος Βρεττάκος].

[Ο Ταΰγετος](#) [πηγή: Ιστορία και φωτογραφίες της Μάνης. Απόσπασμα από το βιβλίο «Ελλάδα» του Κώστα Ουράνη].

[Ταΰγετος](#) [πηγή: Ιστορία και φωτογραφίες της Μάνης].

[Βάθρο του αναθήματος της Κυνίσκας](#) [πηγή: Μουσείο Ιστορίας των Ολυμπιακών Αγώνων της Αρχαιότητας. Οδυσσεύς].

[Μαλέας Κωνσταντίνος](#), [πηγή: Νικίας. Έλληνες Ζωγράφοι].

[Η απαγόρευση πλουτισμού](#) [πηγή: Ξενοφών, Λακεδαιμονίων Πολιτεία 7.1–7.6. Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα].

[Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#) [πηγή: Λεξικό του Μ. Τριανταφυλλίδη. Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα].

[Αρχαία ενδύματα](#) [πηγή: Πύλη της Αρχαίας Ελληνικής Επιστήμης και Τεχνολογίας].

[Οι αρχαίοι Σπαρτιάτες](#). [πηγή: Σελίδες Ιστορίας και Επιστήμης].

[Η Αγωγή των Νέων](#) [Ιστοχώρος για τις αρχαίες ελληνικές πόλεις – Υπεύθυνος Ελ. Παπακυριάκου - Αναγνώστου].

[Σπάρτη](#) [Ιστοχώρος για τις αρχαίες ελληνικές πόλεις – Υπεύθυνος Ελ. Παπακυριάκου - Αναγνώστου].

[Παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά Unesco](#). [πηγή: Ελληνική Εθνική Επιτροπή Unesco].

[Text2mindmap](#) [Ελεύθερο λογισμικό κατασκευής εννοιολογικών χαρτών]

[Prezi](#) [Ελεύθερο λογισμικό δημιουργίας παρουσιάσεων].

[Time Rime](#) [Ελεύθερο λογισμικό δημιουργίας χρονογραμμών].

[Glogster EDU](#) [Ελεύθερο λογισμικό δημιουργίας ψηφιακής αφίσας].

[FlashPageFlip](#) [Ελεύθερο λογισμικό δημιουργίας ψηφιακού βιβλίου].

[Ημερομηνία προσπέλασης 27/06/2014].

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

Το σενάριο πραγματοποιείται σε τρεις φάσεις.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Α΄ Φάση

(στο εργαστήριο πληροφορικής, στη σχολική βιβλιοθήκη ή στην αίθουσα με χρήση βιντεοπροβολέα).

Στην πρώτη φάση που διαρκεί μια διδακτική ώρα, ο εκπαιδευτικός μπορεί ως αφορμή να παρουσιάσει δύο βίντεο της Εκπαιδευτικής τηλεόρασης: [Σπάρτη 1](#) και [Σπάρτη 2](#) ή τα βίντεο: Οι Σπαρτιάτες-The Spartans (Α) [3/9](#) και [4/9](#) από το ιστορικό ντοκιμαντέρ «Η άνοδος και η πτώση των Σπαρτιατών» και να συζητήσει με τους μαθητές για τη νομοθεσία της Σπάρτης και τον τρόπο ζωής και εκπαίδευσης των πολιτών της, ανακαλώντας γνώσεις που ήδη έχουν αποκτήσει στην Α΄ Γυμνασίου κατά τη διδασκαλία των μαθημάτων της Αρχαίας Ιστορίας ([Κεφάλαιο Δ.3 Η Σπάρτη](#)) και Ηροδότου Ιστορίες ([Ενότητα 12^η: Διάλογος Ξέρξη- Δημάρατου](#)), καθώς και από το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών στη Β΄ Γυμνασίου ([Ενότητα 7: Ένας στοργικός ηγέτης](#)). Έτσι, έχει την ευκαιρία αφενός να διεγείρει το ενδιαφέρον και την περιέργεια των μαθητών του για τις νέες πληροφορίες που παρουσιάζει ο Ξενοφών στα αποσπάσματα από τη «Λακεδαιμονίων πολιτεία» που περιέχονται στο Ανθολόγιο και αφετέρου να συνδέσει διαθεματικά τη συγκεκριμένη διδακτική ενότητα. Ο εκπαιδευτικός, ωστόσο, έχει την ευχέρεια να παρακάμψει τη φάση αυτή.

Μετά από την εκφραστική ανάγνωση της Ενότητας [II- Η Σπάρτη, Ενότητα 8: Τεκνοποιία και εκπαίδευση στη Σπάρτη](#) του Ανθολογίου και την πρώτη νοηματική προσέγγιση του μεταφρασμένου κειμένου μπορεί να προχωρήσει στην υλοποίηση της Β΄ Φάσης, ανάλογα με την προσωπική του εκτίμηση και τον διαθέσιμο χρόνο.

Β΄ Φάση (στο εργαστήριο πληροφορικής)

Στη δεύτερη φάση που διαρκεί έξι διδακτικές ώρες, οι μαθητές χωρίζονται σε πέντε ομάδες των τριών έως τεσσάρων ατόμων. Είναι προτιμότερο οι ομάδες να προκύψουν χωρίς την παρέμβαση του εκπαιδευτικού ή τουλάχιστον με ελάχιστη παρέμβασή του στην περίπτωση που ενσκήψουν κάποιες κοινωνικού τύπου δυσλειτουργίες (ομάδες μόνο με αγόρια ή κορίτσια, μαθητές που δεν γίνονται αποδεκτοί σε καμιά ομάδα). Οι ομάδες των μαθητών επιλέγουν το φύλλο εργασίας που προτιμούν και «βαφτίζονται»

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ως: χειραφετημένες Σπαρτιάτισσες, αγέρωχοι Σπαρτιάτες, ιστοριοδίφες, αρχαιολόγοι και περιηγητές - καλλιτέχνες ανάλογα με την αποστολή που αναλαμβάνουν. Στη συνέχεια, τα μέλη κάθε ομάδας κατανέμουν μεταξύ τους αρμοδιότητες (χειριστής υπολογιστή, καθοδηγητής βημάτων φύλλου εργασίας, επεξεργαστής υλικού, συντονιστής) και εργάζονται με τα φύλλα εργασίας που τους δίνονται, με σκοπό να αξιοποιήσουν ψηφιακές πηγές μέσω ιστοεξερευνήσεων και να δημιουργήσουν παρουσιάσεις σε ανάλογα λογισμικά για την ολομέλεια της τάξης. Ο εκπαιδευτικός, βέβαια, έχει ήδη φροντίσει να εγκαταστήσει στους υπολογιστές τα Φύλλα Εργασίας που προβλέπουν διαφορετικές δραστηριότητες για την κάθε ομάδα.

Η πρώτη ομάδα (οι χειραφετημένες Σπαρτιάτισσες) συλλέγει πληροφορίες για την κοινωνική και πολιτική θέση της γυναίκας στην αρχαιότητα, αντιπαραβάλλοντας κυρίως την εκπαίδευση και την καθημερινή της ζωή στις πόλεις της Αθήνας και της Σπάρτης, με στόχο να κατανοήσει τις καινοτομίες της νομοθεσίας του Λυκούργου και την υποκείμενη διαφορετική ιδεολογία των δύο αυτών πολιτειών. Οι μαθητές καλούνται να εκφράσουν τις προσωπικές τους ταυτότητες επιλέγοντας την πόλη στην οποία θα προτιμούσαν να βρίσκονται, αν ζούσαν κατά την αρχαιότητα, και παροτρύνονται να διατυπώσουν τις απόψεις τους για τη θέση της γυναίκας στις σύγχρονες κοινωνίες. Ως επιστέγασμα, καταθέτουν τα ευρήματα της έρευνάς τους και τις απόψεις τους σε ένα πολυτροπικό κείμενο, αξιοποιώντας ανάλογα με την επιλογή τους και το κατάλληλο λογισμικό. Στη συνέχεια, αναζητούν βιογραφικό και εικονογραφικό υλικό για εξέχουσες Σπαρτιάτισσες, οι οποίες διακρίθηκαν για το ήθος, την επιστημονική τους κατάρτιση και τη δυναμική τους προσωπικότητα, διαδραματίζοντας σημαντικό ρόλο στην ιστορία της αρχαίας Ελλάδας και δημιουργούν μια ψηφιακή αφίσα με το διαδικτυακό εργαλείο [Glogster EDU](#).

Η δεύτερη ομάδα (οι αγέρωχοι Σπαρτιάτες) συγκεντρώνει πληροφορίες για την αγωγή των αγοριών στην αρχαία Αθήνα και τη Σπάρτη και επιχειρεί μια συγκριτική αξιολόγηση του εκπαιδευτικού συστήματος κάθε πόλης, προκειμένου να κατανοήσει τον βασικό σκοπό που εξυπηρετούσε. Οι μαθητές εκφράζουν την προτίμησή τους για

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

το παιδαγωγικό σύστημα που θα επέλεγαν στην περίπτωση που ζούσαν στην αρχαιότητα και διαμορφώνουν προσωπική άποψη για την αυστηρότητα της στρατιωτικής εκπαίδευσης των νέων στη Σπάρτη μέσα από τη μελέτη προτεινόμενων κειμένων και άρθρων. Στη συνέχεια, καταγράφουν τα πορίσματα της έρευνάς τους και τις απόψεις τους σε ένα λογισμικό συγγραφής (Word ή Excel) και οπτικοποιούν τα κείμενα τους μέσω του λογισμικού παρουσίασης, ύστερα από αναζήτηση εικόνων. Στο τέλος, προκειμένου να ενισχυθεί η γλωσσική τους ταυτότητα αξιοποιούν ηλεκτρονικά λεξικά και καταγράφουν σημασίες και ομόρριζα λέξεων, που σχετίζονται με τον σπαρτιατικό τρόπο ζωής.

[Η τρίτη ομάδα \(οι ιστοριοδίφες\)](#) συγκεντρώνει από το διαδίκτυο πληροφορίες και οπτικό υλικό για τα σημαντικότερα ορόσημα στην ιστορική πορεία της Σπάρτης και αποτυπώνει τα ευρήματά της σε μια χρονογραμμή με το διαδικτυακό εργαλείο [Timerime](#). Με ελεύθερη πλοήγηση στο διαδίκτυο ή μέσα από την προσπέλαση προτεινόμενων ιστοσελίδων καταγράφει πληροφορίες για τη ζωή του θρυλικού νομοθέτη Λυκούργου και το μεταρρυθμιστικό του έργο, τα όργανα της σπαρτιατικής πολιτείας και την κοινωνική της δομή. Σε μια προσπάθεια ενίσχυσης της δημιουργικής τους έκφρασης οι μαθητές καλούνται να χαρτογραφήσουν τα αποτελέσματα της διερεύνησής τους με το εργαλείο [Text2mindmap](#). Στην επόμενη δραστηριότητα αξιοποιούν το ηλεκτρονικό λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής του Μ. Τριανταφυλλίδη, που υπάρχει στην Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα, για να εξασκηθούν με σημασίες λέξεων και μεταφορικές εκφράσεις που σχετίζονται άμεσα με το σπαρτιατικό τρόπο διαβίωσης και χρησιμοποιούνται στον καθημερινό μας λόγο. Στην τέταρτη δραστηριότητα οι μαθητές έρχονται σε επαφή με αρχαία κείμενα αλλά και άρθρα επιστημονικού ενδιαφέροντος με σκοπό να προβληματιστούν για τα φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας που παρατηρούνται σε παγκόσμιο επίπεδο στη σύγχρονη εποχή, όπως ο υλικός ευδαιμονισμός και η άνιση κατανομή πλούτου, η κατάχρηση εξουσίας και η διαφθορά των πολιτικών προσώπων, τα οποία εξέλειπαν από την εύνομη κοινωνία της Σπάρτης. Έτσι, υποδύονται τους δημοσιογράφους και

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

καταθέτουν τις απόψεις τους σε ένα άρθρο στο πλαίσιο της εξάσκησης τους στην παραγωγή γραπτού λόγου με έμφαση στο στοιχείο της βιωματικότητας.

Η τέταρτη ομάδα (οι αρχαιολόγοι) έρχεται σε επαφή με τις καλλιτεχνικές δημιουργίες των Σπαρτιατών, που αποκαλύπτουν την άνθιση ενός αξιόλογου πολιτισμού στη Σπάρτη κατά την αρχαϊκή και κλασική περίοδο. Περιηγούνται σε αρχαιολογικούς χώρους και καταγράφουν τους ανεκτίμητης πολιτιστικής αξίας θησαυρούς της Σπάρτης, ενώ ταυτόχρονα διαπιστώνουν την ανώτερη τεχνογνωσία, την οξυδέρκεια και την καλή γνώση της γλώσσας των δημιουργών τους μέσα από τη συλλογή λακωνικών αποφθεγμάτων. Στην επόμενη δραστηριότητα ανατίθεται στους μαθητές ο ρόλος του ιστορικού, ο οποίος είναι επιφορτισμένος με την ευθύνη να αποκαταστήσει την ιστορική αλήθεια σχετικά με τον μύθο της ρίψης των νεογέννητων βρεφών στον Καιάδα. Οι μαθητές μέσα από ιστοεξερευνήσεις καταγράφουν τα πορίσματα της έρευνας τους σε ένα σύντομο άρθρο, με στόχο να ενθαρρυνθεί η αυτοέκφρασή τους και να καλλιεργηθεί η δεξιότητα παραγωγής λόγου. Με αφορμή την παρακολούθηση ενός βίντεο με αποσπάσματα από τις προσωπικές επιστολές του Γάλλου αββά Michel Fourmont αποτυπώνουν από τη μια πλευρά τα συναισθήματα αποτροπιασμού τους για τους βανδαλισμούς και το παραλήρημα χαράς του αρχαιοκάπηλου, που εκθεμελίωσε την αρχαία Σπάρτη το 1730 και από την άλλη τους προβληματισμούς και τις σκέψεις τους για την αξία της πολιτιστικής κληρονομιάς κάθε λαού, η οποία αποτελεί συγχρόνως ένα πολύτιμο κομμάτι της παγκόσμιας πνευματικής κληρονομιάς. Στο τέλος, αποτυπώνουν τα σημαντικότερα ευρήματα της έρευνάς τους και τις απόψεις τους με το λογισμικό παρουσιάσεων [Prezi](#).

Η πέμπτη ομάδα (οι περιηγητές - καλλιτέχνες) περιηγείται στην αρχαία και στη σύγχρονη πόλη της Σπάρτης μέσα από την παρακολούθηση δύο βίντεο (που προβάλλουν ποικίλες όψεις του φυσικού τοπίου και εκφάνσεις της ζωής) και καταγράφει τα φυσικά στοιχεία και τα σημαντικότερα αξιοθέατα της λακωνικής πρωτεύουσας. Οι μαθητές αναζητούν πληροφορίες για τη ζωή και το έργο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

πνευματικών ανθρώπων της αρχαϊκής εποχής, όπως οι ποιητές και φιλόσοφοι Τυρταίος, Αλκμάνας και Χίλων ο Λακεδαιμόνιος, και στη συνέχεια διαβάζουν και περιεργάζονται μεταγενέστερα έργα τέχνης (ποιήματα, πεζά και ζωγραφικούς πίνακες) που αντλούν την έμπνευσή τους από το λακωνικό τοπίο και τους κατοίκους του, σε μια φιλόδοξη απόπειρα να καλλιεργηθεί η φιλιανγνωσία τους και να ενισχυθεί η αισθητική τους αγωγή. Μετά από την εικονική περιήγησή τους στο λακωνικό τοπίο, παροτρύνονται να εκφράσουν τα συναισθήματα και τις εντυπώσεις τους σε μια ταξιδιωτική περιγραφή, ένα ποίημα ή έναν πίνακα ζωγραφικής στο πλαίσιο της ελεύθερης έκφρασης της καλλιτεχνικής τους ευαισθησίας και δημιουργικότητας. Ως τελικό προϊόν καλούνται να αναδείξουν τις εργασίες τους με τα λογισμικά παρουσιάσεων [Prezi](#).

Κατά την τελευταία ώρα αυτής της φάσης οι μαθητές παρουσιάζουν στην ολομέλεια της τάξης τα αποτελέσματα των ερευνών τους και τις απόψεις τους και αξιολογούν τις εργασίες τους. Προτείνεται να επακολουθήσει αυτοαξιολόγηση των ομάδων, καθώς και ετεροαξιολόγηση από τις άλλες ομάδες, αλλά και αξιολόγηση από τον καθηγητή. Με αυτόν τον τρόπο επιχειρείται να ελεγχθούν αφενός ο βαθμός κατανόησης των διδαχθέντων και απόκτησης δεξιοτήτων και αφετέρου η ποιότητα και αποτελεσματικότητα των παρουσιάσεων. Τα κριτήρια αξιολόγησης προτείνεται να στηρίζονται στους άξονες της επιτυχούς συνεργασίας των ομάδων, της επίτευξης των στόχων, της πρωτοτυπίας και της επικοινωνιακής επιτυχίας των παρουσιάσεων, του βαθμού ενσωμάτωσης των ΤΠΕ και της πολυτροπικότητας των κειμένων.

Γ΄ Φάση (στο εργαστήριο πληροφορικής)

Κατά την τρίτη φάση που διαρκεί δύο έως τρεις διδακτικές ώρες, συγκροτούνται τέσσερις νέες ομάδες μαθητών που επεξεργάζονται κριτικά τις εργασίες και τις διαμορφωμένες απόψεις των ομάδων της προηγούμενης φάσης, με σκοπό να επιλέξουν τις σημαντικότερες πληροφορίες για την αρχαία Σπάρτη και να τις δημοσιεύσουν στο ιστολόγιο της τάξης με τη μορφή ενός ψηφιακού βιβλίου (Flipping book). Στις ομάδες μοιράζεται ένα [κοινό φύλλο εργασίας](#).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ειδικότερα, η πρώτη ομάδα αξιοποιεί δημιουργικά τα ερευνητικά αποτελέσματα, που έχει καταγράψει η τρίτη ομάδα (οι ιστοριοδίφες) στη Β΄ φάση και δημιουργεί τις τέσσερις έως πέντε πρώτες σελίδες του βιβλίου παρουσιάζοντας συνοπτικά την πολιτειακή οργάνωση και την κοινωνική δομή της Σπάρτης.

Η δεύτερη ομάδα επιλέγει τις σημαντικότερες πληροφορίες για την αγωγή των κοριτσιών και τη θέση της γυναίκας στη σπαρτιατική κοινωνία, που έχει καταγράψει η πρώτη ομάδα (οι χειραφετημένες Σπαρτιάτισσες) στην προηγούμενη φάση και δημιουργεί τις επόμενες τέσσερις έως πέντε σελίδες.

Η τρίτη επεξεργάζεται με κριτικό πνεύμα τα ευρήματα της δεύτερης ομάδας (των αγέρωχων Σπαρτιατών) και παρουσιάζει στις επόμενες τέσσερις έως πέντε σελίδες συνοπτικά την εκπαίδευση και τον τρόπο ζωής των Σπαρτιατών, ενώ η τέταρτη αναλαμβάνει να αναδείξει τον αξιόλογο σπαρτιατικό πολιτισμό στις επόμενες σελίδες, αντλώντας τα πιο αντιπροσωπευτικά του δείγματα από τις εργασίες της πρώτης, της τέταρτης και πέμπτης ομάδας στην προηγούμενη φάση (δηλαδή των χειραφετημένων Σπαρτιατισσών, των αρχαιολόγων και των περιηγητών-καλλιτεχνών).

Η συγκεκριμένη δραστηριότητα έχει ως στόχο να διεγείρει την κριτική σκέψη των μαθητών και τους παρέχει την ευκαιρία αναστοχασμού σε σχέση με τα θέματα που πραγματεύτηκαν συνολικά, καθώς θα ανασυνθέτουν την εικόνα της αρχαίας Σπάρτης, ώστε να δημοσιεύσουν το δικό τους ψηφιακό βιβλίο.

Η τελική αξιολόγηση αφορά ένα νέο κειμενικό είδος, όπως είναι η ανάρτηση του Flipping book στο ιστολόγιο. Προτείνεται να στηρίζεται και πάλι στα τρία επίπεδα της αυτοαξιολόγησης, της ετεροαξιολόγησης της μιας ομάδας από την άλλη και της αξιολόγησης από τον εκπαιδευτικό.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΣΤ. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Β΄ Φάση (στο εργαστήριο πληροφορικής)

1^ο Φύλλο Εργασίας: Οι χειραφετημένες Σπαρτιάτισσες

Μολονότι στις περισσότερες ελληνικές πόλεις της αρχαιότητας η γυναίκα ήταν πλήρως υποδουλωμένη στον άνδρα, σε ορισμένες δωρικές και αιολικές πόλεις, όπως στη Σπάρτη, το Άργος, τη Γόρτυνα της Κρήτης και σε πόλεις της Λέσβου, είχε εξέχουσα θέση και απολάμβανε σημαντική ισοτιμία με αυτόν. Ειδικότερα, στην αρχαία Σπάρτη οι γυναίκες είχαν δικαίωμα όχι μόνο να διατηρούν την πατρική τους περιουσία, αλλά και παντρεμένες ακόμα να αποκτούν έγγεια ιδιοκτησία, με αποτέλεσμα κατά τον 4^ο αιώνα π.Χ. τα δύο πέμπτα της καλλιεργήσιμης έκτασης να ανήκουν σε Σπαρτιάτισσες, όπως αναφέρει ο Αριστοτέλης στα «Πολιτικά» του. Η ιδιάζουσα ελευθερία τους εκφραζόταν και στην αμφίεσή τους. Πολλούς αιώνες πριν εφευρεθεί η «μίνι» φούστα, οι Σπαρτιάτισσες φορούσαν τις φαινομηρίδες, δηλαδή πολύ κοντούς χιτώνες που όχι μόνο άφηναν τους μηρούς τους σε κοινή θέα, αλλά ήταν και σχιστοί στο πλάι, περίπου ως τη μέση. Εκτός αυτού, σε ορισμένες περιπτώσεις οι νέες κοπέλες μπορούσαν να κυκλοφορούν τελείως γυμνές.

➤ Η αποστολή σας είναι να συγκεντρώσετε πληροφορίες για την κοινωνική και πολιτική θέση της γυναίκας στην αρχαία Αθήνα και τη Σπάρτη, καταδεικνύοντας τη διαφορετική ιδεολογία των δύο πολιτειών και να παρουσιάσετε εξέχουσες Σπαρτιάτισσες που διέπρεψαν στον χώρο της τέχνης και της επιστήμης.

1. Μεταβείτε στο [Ψηφιακό Σχολείο](#), αναζητήστε το διαδραστικό βιβλίο μαθητή: Αρχαία Ελλάδα, Ο τόπος και οι άνθρωποι - Ανθολόγιο (Β΄ Γυμνασίου), διαβάστε τις παραγράφους 1.3 έως 1.10 της 8^{ης} Ενότητας: Τεκνοποιία και εκπαίδευση στη Σπάρτη και κρατήστε σημειώσεις για τη διαφορετική ανατροφή των κοριτσιών στη Σπάρτη και στις άλλες ελληνικές πόλεις, που αναφέρει ο Ξενοφών στο συγκεκριμένο απόσπασμα.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2. Αναζητήστε στο διαδίκτυο περισσότερες πληροφορίες για τη θέση της γυναίκας στην αρχαιότητα, και ιδιαίτερα στις πόλεις της Αθήνας και της Σπάρτης, προκειμένου να κατανοήσετε τις καινοτομίες που επέφερε η νομοθεσία του Λυκούργου και τον απώτερο σκοπό τους. Ποιες ομοιότητες ή διαφορές παρατηρείτε ανάμεσα στην αγωγή και τον τρόπο ζωής μιας νεαρής Αθηναίας και μιας νεαρής Σπαρτιάτισσας; Δημιουργήστε έναν πίνακα με δυο στήλες κειμένου χρησιμοποιώντας ένα λογισμικό συγγραφής (π.χ. Word ή Excel) και καταγράψτε τις. Για να βοηθηθείτε εξετάστε τις εκφάνσεις της ζωής τους ως προς:

- το είδος της παρεχόμενης εκπαίδευσης
- τις καθημερινές τους ασχολίες
- τη συμμετοχή τους σε κοινωνικές εκδηλώσεις
- τα πολιτικά τους δικαιώματα
- την ηλικία γάμου, τους θεσμούς της «εγγύης», της «προίκας» και τη μορφή της γαμήλιας τελετής
- το θεσμό της «πολυανδρίας» και
- τον τρόπο ένδυσης

Μπορείτε να συγκεντρώσετε πληροφορίες και εικονογραφικό υλικό από τις ιστοσελίδες που σας προτείνονται παρακάτω:

- [Η θέση της γυναίκας στην Αρχαία Αθήνα και στην Αρχαία Σπάρτη](#)
- [Καθημερινή ζωή στην αρχαία Ελλάδα και στο Βυζάντιο](#)
- [Η θέση της γυναίκας στην Αθήνα – Κλασική περίοδος](#)
- [Γαμήλια έθιμα της αρχαιότητας και η θέση της γυναίκας στον γάμο](#)
- [Οι γυναίκες της Σπάρτης](#)

Πού οφείλονται, κατά τη γνώμη σας, οι διαφορές που καταγράψατε; Ποια ήταν η βασική αποστολή της ενάρετης Αθηναίας και ποια της σχετικά χειραφετημένης Σπαρτιάτισσας;

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

3. Αν ζούσατε στην αρχαιότητα, σε ποια από τις δύο παραπάνω πόλεις θα προτιμούσατε να βρίσκεστε και γιατί; Στη σύγχρονη εποχή είναι δεδομένο ότι οι γυναίκες κατάφεραν έπειτα από αγώνες να αποκτήσουν πολιτικά δικαιώματα και να αναγνωριστούν ως ισάξια μέλη της πολιτείας. Νομίζετε ότι οι γυναίκες κατάφεραν τελικά να εξαλείψουν εντελώς το οικουμενικό φαινόμενο της ανισότητας στις σχέσεις των δύο φύλων που κυριαρχούσε τόσους αιώνες; Αναλογιστείτε τη θέση των γυναικών όχι μόνο στις προοδευτικές δυτικές κοινωνίες αλλά και στις ανατολικές χώρες της Ασίας και της Αφρικής και γράψτε μια σύντομη παράγραφο παρουσιάζοντας τις απόψεις σας.
4. Στη συνέχεια, αποθηκεύστε σε ένα φάκελο μερικές αντιπροσωπευτικές εικόνες από την καθημερινή ζωή των γυναικών και δημιουργήστε ένα πολυτροπικό κείμενο (συνδυασμός κειμένου, εικόνας, ήχου, βίντεο) επιλέγοντας μια από τις προτεινόμενες δραστηριότητες:
- δημιουργήστε μια παρουσίαση στο PowerPoint αξιοποιώντας το υλικό που συγκεντρώσατε προηγουμένως ή
 - περιγράψτε τις καθημερινές δραστηριότητες μιας νεαρής Σπαρτιάτισσας σε μια σελίδα του ημερολογίου της ή
 - δημιουργήστε ένα έργο ζωγραφικής ή ένα ποίημα ή ό,τι εσείς μπορείτε να φανταστείτε με θέμα τη ζωή της Σπαρτιάτισσας.
5. Η Σπάρτη ανέδειξε πλήθος γυναικών, που ξεχώρισαν για το ήθος, την τόλμη, την επιστημονική κατάρτιση και τη δυναμική τους προσωπικότητα, διαδραματίζοντας σημαντικό ρόλο στην ιστορία της αρχαίας Ελλάδας. Σε αυτές αποδίδεται και η γνωστή φράση «ή ταν ή επί τας» που απηύθυναν στον γιο ή τον άντρα τους, όταν εκείνοι έφευγαν για τον πόλεμο, προκειμένου να τους τονίσουν το χρέος τους προς την πατρίδα.

Γράψτε ένα σύντομο βιογραφικό για την καθεμιά σε ένα έγγραφο του Word με τίτλο «Οι αφανείς και διάσημες γυναίκες της Σπάρτης» και αποθηκεύστε σε ένα φάκελο χαρακτηριστικές εικόνες τους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Θυμηθείτε την ωραία Ελένη της Σπάρτης, της οποίας η θρυλική ομορφιά είχε εξαπλωθεί σε ολόκληρη την Ελλάδα και έγινε αφορμή να ξεσπάσει ο Τρωικός πόλεμος.

Αναζητήστε στο διαδίκτυο πληροφορίες και για άλλες Σπαρτιάτισσες που ξεχώρισαν στην πολιτική ζωή ή διέπρεψαν στα μαθηματικά, τη φιλοσοφία και την ποίηση.

Ενδεικτικά, σας προτείνονται οι παρακάτω ιστοσελίδες:

- [Γοργώ \(της Σπάρτης\)](#)
- [Ο Κλεομένης από την Σελλασία στην Αλεξάνδρεια – Η ιστορία και ο θάνατος ενός εστεμμένου επαναστάτη](#)
- [Οι Ελληνίδες μαθηματικοί της αρχαιότητας](#)
- [Γυναίκες μαθηματικοί της αρχαιότητας](#)
- [Βάθρο του αναθήματος της Κυνίσκας](#)

Αξιοποιήστε το υλικό που συγκεντρώσατε, για να δημιουργήσετε μια ψηφιακή αφίσα με το διαδικτυακό εργαλείο [Glogster EDU](#) που διατίθεται δωρεάν.

Αναρτήστε τις εργασίες και τις απόψεις σας για το συγκεκριμένο θέμα στο ιστολόγιο της τάξης.

Η αποστολή σας ολοκληρώθηκε με επιτυχία! Απολαύστε το τραγούδι [για την Ελένη](#) του Μ. Χατζιδάκι από τη Μαρία Δημητριάδη.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

2^ο Φύλλο Εργασίας: Οι αγέρωχοι Σπαρτιάτες

Στην αρχαία Σπάρτη η αγωνιστική αντίληψη της ζωής έβρισκε την αποθέωσή της μέσα από την πεποίθηση των πολιτών της ότι η υπηρεσία και η προσφορά προς την πατρίδα έχει ισόβια διάρκεια και δεν εξαντλείται μόνο σε μία τυπική στρατιωτική θητεία, όπως συμβαίνει σήμερα. Οι άρρενες βρίσκονταν σε στρατιωτική υπηρεσία έως και τα 60 τους έτη, γυμνάζονταν και φρόντιζαν να είναι σε καλή φυσική κατάσταση και ετοιμότητα, πρόθυμοι να αγωνισθούν "υπέρ βωμών και εστιών", μόλις κληθούν στα όπλα. Αξίζει να σημειωθεί ότι η πόλη της Σπάρτης παρέμενε πάντοτε ατείχιστη, προκειμένου να μην εφησυχάζουν οι πολίτες της και να μην παραμελούν τις στρατιωτικές υποχρεώσεις και τη διαρκή τους εκγύμναση. Ο νέος που θα έφευγε από την πολιτεία χωρίς να έχει εκπληρώσει τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις, αν επέστρεφε αργότερα, θα αντιμετώπιζε τη θανατική ποινή.

➤ Η αποστολή σας είναι να συγκεντρώσετε πληροφορίες για τη διαπαιδαγώγηση των αγοριών στην αρχαία Αθήνα και τη Σπάρτη, επιχειρώντας μια συγκριτική αξιολόγησή της με βάση το διαφορετικό ιδεολογικό και αξιακό σύστημα των δύο πολιτειών.

1. Αναζητήστε στο [Ψηφιακό Σχολείο](#) το διαδραστικό βιβλίο μαθητή: Αρχαία Ελλάδα, Ο τόπος και οι άνθρωποι - Ανθολόγιο (Β΄ Γυμνασίου) και διαβάστε τις παραγράφους 2.1. ως 2.11 της 8^{ης} Ενότητας. Κρατήστε σημειώσεις για τις διαφορές ανάμεσα στο εκπαιδευτικό σύστημα της Σπάρτης και των άλλων ελληνικών πόλεων, που αναφέρει ο Ξενοφών στο συγκεκριμένο απόσπασμα από το έργο του «Λακεδαιμονίων πολιτεία».
2. Συλλέξτε από το διαδίκτυο πληροφορίες για το εκπαιδευτικό σύστημα στην Αθήνα και τη Σπάρτη κατά τον 5^ο αιώνα π.Χ. Ποιες ομοιότητες ή διαφορές παρατηρείτε ανάμεσα στην αγωγή και τον τρόπο ζωής ενός νεαρού Αθηναίου και ενός νεαρού Σπαρτιάτη; Δημιουργήστε έναν πίνακα με δυο στήλες κειμένου χρησιμοποιώντας ένα λογισμικό συγγραφής (π.χ. Word ή Excel) και καταγράψτε τις.

Για να βοηθηθείτε, εξετάστε τις εκφάνσεις της ζωής τους ως προς:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- το είδος της εκπαίδευσης που τους παρέχόταν και τα πρόσωπα που ήταν υπεύθυνα για την αγωγή τους
- τις βαθμίδες της εκπαίδευσής τους
- τα μαθήματα που διδάσκονταν και τις ειδικότητες των δασκάλων τους
- τις μεθόδους που χρησιμοποιούσαν οι δάσκαλοί τους και τα μέσα διαπαιδαγώγησής τους
- τον τρόπο ένδυσης - υπόδησης και
- τις διατροφικές τους συνήθειες

Μπορείτε να αναζητήσετε πληροφορίες και οπτικό υλικό στις ιστοσελίδες που σας προτείνονται:

- [Η εκπαίδευση των παιδιών στην αρχαία Αθήνα](#)
- [Εισαγωγή στον πολιτισμό της κλασικής Αθήνας - Εκπαίδευση](#)
- [Εκπαίδευση στην αρχαία Ελλάδα](#)
- [Πώς ανατρέφονταν και ζούσαν οι Σπαρτιάτες](#). Διαβάστε τις σελίδες 115-117.
- [Η εκπαίδευση τον 5ο αιώνα π. Χ. – Ο δάσκαλος στα κλασικά χρόνια](#)
- [Οι αρχαίοι Σπαρτιάτες](#) (Διαβάστε τα κεφάλαια: Αγωγή, Μέλας Ζωμός, το Μαστίγωμα και Η αρπαγή του τυριού).
- [Η Αγωγή των Νέων](#)
- [Μέλανος Ζωμός - Κύρια τροφή των Σπαρτιατών πολεμιστών](#)
- [Αρχαία ενδύματα](#)

Πού οφείλονται, κατά τη γνώμη σας, οι διαφορές που καταγράψατε; Ποιος ήταν ο κύριος σκοπός της παρεχόμενης εκπαίδευσης στην κάθε πολιτεία;

3. Αν ζούσατε ως έφηβοι στην αρχαιότητα, σε ποια πόλη θα προτιμούσατε να βρίσκεστε; Απαντήστε με μια σύντομη παράγραφο στο ίδιο έγγραφο και δικαιολογήστε την προτίμησή σας.

4. Το σπαρτιατικό πολίτευμα περιόριζε τον άνθρωπο από τη στιγμή της γέννησής του και δεν του επέτρεπε καμιά ελευθερία ούτε στην ανατροφή ούτε στην επιλογή επαγγέλματος ούτε στην πνευματική ανάπτυξη ούτε καν στη διατροφή.

Ωστόσο, αυτοί οι καταπιεστικοί θεσμοί δεν επιβάλλονταν με τη βία, αλλά ήταν μια μορφή τυραννίδας που διέθετε κάτι το ευγενικό και αξιοθαύμαστο, αφού οι ισόνομοι και παντοδύναμοι πολίτες της Σπάρτης την αποδέχονταν με ελεύθερη βούληση, προκειμένου να διασφαλίζουν την αυτόνομη πολιτική υπόσταση της πόλης τους.

Μελετήστε προσεκτικά τα παρακάτω κείμενα/ άρθρα και ιδιαίτερα τις παραγράφους που αναφέρονται στην εκπαίδευση των Σπαρτιατών:

- [Ενότητα 12: Διάλογος Ξέρξη – Δημάρατου](#), Αρχαία Ελληνικά (μτφρ.) Ηροδότου Ιστορίες (Α΄ Γυμνασίου), Βιβλίο μαθητή. Διαβάστε προσεκτικά την απάντηση του έκπτωτου Σπαρτιάτη βασιλιά Δημάρατου στα κεφάλαια VII 102 και 104.
- [Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα στους θεσμούς της Σπάρτης](#). Διαβάστε τις σελίδες 120-122.
- [Σπαρτιατική αγωγή](#)
- [Τα βασικά πολιτικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά της Αρχαίας Σπάρτης την εποχή των Ελληνοπερσικών πολέμων](#)

Με βάση όσα διαβάσατε προηγουμένως, πιστεύετε πως, τελικά, η σπαρτιατική αγωγή απέβλεπε αποκλειστικά και μόνο στη στρατιωτική εκπαίδευση, πως «κατέστρεφε» την ατομικότητα ή την προσωπικότητα του νέου και πως οι Σπαρτιάτες ήταν «άξεστα και αναλφάβητα θηρία», όπως τους παρουσιάζουν κάποιοι σύγχρονοι συγγραφείς; Μπορούμε να κρίνουμε σύμφωνα με τις σύγχρονες πολιτικές και κοινωνικές αντιλήψεις εκείνη την αγωγή των Σπαρτιατών, η οποία, μέσω της επίπονης άσκησης του σώματος και της διαρκούς εκγύμνασης στα όπλα, διέπλαθε ελεύθερους άνδρες;

Απαντήστε σε μια σύντομη παράγραφο δικαιολογώντας την άποψή σας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

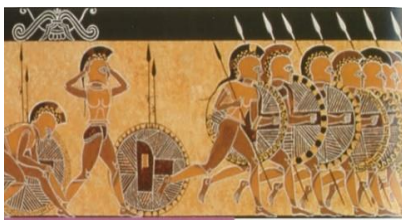
5. Στη συνέχεια, αποθηκεύστε αντιπροσωπευτικές εικόνες νεαρών μαθητευόμενων στην Αθήνα και τη Σπάρτη σε ένα φάκελο στην επιφάνεια εργασίας και επιλέξτε μία από τις παρακάτω δραστηριότητες:

- Δημιουργήστε μια παρουσίαση στο PowerPoint αξιοποιώντας το υλικό που συγκεντρώσατε προηγουμένως ή
- περιγράψτε τις καθημερινές δραστηριότητες ενός νεαρού Σπαρτιάτη σε μια σελίδα του ημερολογίου του ή
- δημιουργήσετε ένα έργο ζωγραφικής, ένα ποίημα ή ό,τι εσείς μπορείτε να φανταστείτε με θέμα την εκπαίδευση των νέων της Σπάρτης. Εμπλουτίστε το κείμενό σας με ανάλογες εικόνες.

6. Αναζητήστε στο [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#) του Μ. Τριανταφυλλίδη και στο Ηλεκτρονικό Λεξικό [Lexigram](#) και καταγράψτε τις σημασίες των λέξεων: αγωγή, δίαιτα, συσσίτιο, καθώς και μερικά ομόρριζα της νέας ελληνικής.

Αναρτήστε τις εργασίες και τις απόψεις σας για το συγκεκριμένο θέμα στο ιστολόγιο της τάξης.

Η αποστολή σας ολοκληρώθηκε με επιτυχία! Απολαύστε τώρα το βίντεο [Λεωνίδας](#) με τη μουσική των Vangelis & Vanessa Mae.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

3ο Φύλλο Εργασίας: Οι ιστοριοδίφες

Η Σπάρτη, κατά τη διάρκεια της κλασικής αρχαιότητας, ήταν μία από τις δύο κυρίαρχες πόλεις-κράτη της Ελλάδας μαζί με την Αθήνα. Η αυστηρή νομοθεσία του Λυκούργου, η στρατιωτική παιδεία, η λιτή διαβίωση και η απόλυτη ισότητα των πολιτών της την καθιστούν υπόδειγμα πολιτείας για αρκετούς συγγραφείς, οι οποίοι βλέπουν σε αυτή την αληθινή πραγμάτωση της ενομίας.

➤ Η αποστολή σας είναι να συγκεντρώσετε πληροφορίες για την ιστορία, την κοινωνική δομή και την πολιτειακή οργάνωση της Σπάρτης κατά την αρχαϊκή και κλασική εποχή και να επιχειρήσετε μια συγκριτική αξιολόγησή τους με τα δεδομένα της σύγχρονης εποχής.

1. Αναζητήστε στο διαδίκτυο πληροφορίες για τα σημαντικότερα ορόσημα στην ιστορική πορεία της σπαρτιατικής πολιτείας και κρατήστε σημειώσεις. Συγχρόνως, αποθηκεύστε σε ένα φάκελο χαρακτηριστικές εικόνες κάθε περιόδου. Στη συνέχεια, δημιουργήστε μια χρονογραμμή με το διαδικτυακό εργαλείο [Timerime](#), για να καταδείξετε τους σημαντικότερους σταθμούς στην ιστορική της εξέλιξη.

Ενδεικτικά σας προτείνονται οι παρακάτω ιστοσελίδες:

- [Ιστορία της Σπάρτης](#)
- [Σπάρτη, Λακεδαιμονίων Πολιτεία](#) του Α. Γ. Κρασανάκη (διαβάστε τα Κεφάλαια Α': Άνοδος και πτώση της Σπάρτης και Ε': Σύντομη ιστορία ανόδου και πτώσης της Σπάρτης).
- [Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο](#) (Ψηφιοποιημένες Συλλογές Ε.Λ.Ι.Α. Φωτογραφικό Αρχείο. Αναζήτηση. Τόπος: Σπάρτη).

2. Η Σπάρτη υπήρξε η ισχυρότερη ελληνική πόλη για τριακόσια περίπου χρόνια, από τον 7ο έως τον 4ο αιώνα π. Χ. Η πολιτική και στρατιωτική της δύναμη ήταν το αποτέλεσμα θεσμικών μεταρρυθμίσεων που αποδίδονται στον θρυλικό νομοθέτη Λυκούργο. Αναζητήστε στο διαδίκτυο πληροφορίες και κρατήστε σημειώσεις για:

- τη βιογραφία και το μεταρρυθμιστικό του έργο

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- τη μορφή του σπαρτιατικού πολιτεύματος και τους σκοπούς στους οποίους απέβλεπε
- τα κύρια διοικητικά όργανα του κράτους και
- τις κοινωνικές τάξεις που υπήρχαν στο σπαρτιατικό κράτος.

Μπορείτε να αντλήσετε πληροφορίες από τις ιστοσελίδες που σας προτείνονται παρακάτω:

- [Κεφάλαιο Δ΄: 3. Η Σπάρτη](#), Αρχαία Ιστορία (Α΄ Γυμνασίου) - Βιβλίο Μαθητή.
- [Πολιτειακή οργάνωση της Αρχαίας Σπάρτης](#)
- [Το Σύνταγμα της Αρχαίας Σπάρτης](#)
- [Σπάρτη, Λακεδαιμονίων Πολιτεία](#) του Α. Γ. Κρασανάκη (δείτε στο Κεφάλαιο Β΄: ΣΤ. «Ο νομοθέτης Λυκούργος», «Ο μυθικός και πραγματικός Λυκούργος», Γ. Τα όργανα της πολιτείας των Λακεδαιμονίων και Δ. Οι κοινωνικές τάξεις στη Σπάρτη).

Στη συνέχεια, συγκεντρώστε χαρακτηριστικές εικόνες και κατασκευάστε έναν εννοιολογικό χάρτη με το διαδικτυακό εργαλείο [Text2mindmap](#), στον οποίο θα χαρτογραφήσετε τα αποτελέσματα της διερεύνησής σας με κέντρο τον Σπαρτιάτη νομοθέτη.

3. Επισκεφθείτε την [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#) και μεταβείτε στο Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής του Μ. Τριανταφυλλίδη [Νέα Ελληνική. Εργαλεία. Ηλεκτρονικά Λεξικά]. Καταγράψτε τις σημασίες των λέξεων: ρήτρα και λακωνισμός.

Γράψτε το λήμμα: σπαρτ* και καταγράψτε μεταφορικές εκφράσεις που χρησιμοποιούμε στον καθημερινό μας λόγο, καθώς και τη σημασία τους.

Ποιες άλλες λέξεις μπορείτε να συσχετίσετε συνειρμικά με αυτήν;

4. Αφού μελετήσετε τα ακόλουθα κείμενα, για να σχηματίσετε μια πιο ολοκληρωμένη άποψη για τη σπαρτιατική πολιτεία, υποθέστε πως έχετε επισκεφθεί ως δημοσιογράφος την αρχαία Σπάρτη. Συντάξτε ένα άρθρο για την ιστοσελίδα του σχολείου με τίτλο «Από τον μύθο της αρχαίας Σπάρτης στη σύγχρονη εποχή» στο

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

οποίο θα επιχειρείτε μια συγκριτική εξέταση ανάμεσα στην πολιτική και κοινωνική ζωή της σπαρτιατικής πόλης με αυτή της σύγχρονης υπερκαταναλωτικής κοινωνίας.

- [Η απαγόρευση πλουτισμού](#) (Ξενοφών, Λακεδαιμονίων Πολιτεία 7.1–7.6).
- [Πλούτος και ιδιοκτησία](#) του Stephen Hodgkinson (Β΄ Μέρος).
- [Σπαρτιατική Αγωγή](#) του Νίκου Μπιργάλια (διαβάστε την 1^η και 2^η παράγραφο).
- [Η υπερσύγχρονη διάνοια της Σπάρτης](#) του Anton Powell.
- Θυμηθείτε ακόμη και το κείμενο της Ενότητας 7: [Ένας στοργικός ηγέτης](#) που διδαχθήκατε στο σχολικό εγχειρίδιο της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας (δείτε [εδώ](#) τη μετάφραση).

Για τη σύγχρονη κοινωνία μπορείτε να αναζητήσετε πληροφορίες στις παρακάτω ιστοσελίδες:

- [«Αφθονία» και οι σύγχρονες όψεις της απανθρωποίησης](#) του Β. Φίλια.
- [Κοινωνικές ανισότητες και φτωχοκτονία](#) του Γιώργου Καββαδία.
- [Ανισότητα και πόλωση](#) του Κ. Βεργόπουλου και
- [Διαφθορά και Τιμωρία](#) του Γιώργου Κατρούγκαλου.

Αναρτήστε τις εργασίες σας στο ιστολόγιο της τάξης, για να ενημερώσετε τους συμμαθητές σας και να τις σχολιάσετε μαζί τους.

Η αποστολή σας ολοκληρώθηκε με επιτυχία! Απολαύστε τώρα το βίντεο [Λεωνίδα](#) με τη μουσική των Vangelis & Vanessa Mae.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

4ο Φύλλο Εργασίας: Οι αρχαιολόγοι

Η αρχαία Σπάρτη, μολονότι ήταν ένας στρατιωτικός «ογκόλιθος» που προκαλούσε τρόμο στους αντιπάλους και διαδραμάτιζε εξέχοντα ρόλο σε ολόκληρο τον αρχαίο κόσμο, ήταν συγχρόνως και μια πόλη - κράτος όπου άνθιζε αξιόλογος πολιτισμός, ιδιαίτερα πριν τον 6ο αιώνα π.Χ., όπως αποδεικνύουν τα αρχαιολογικά ευρήματα. Όλες οι μορφές των τεχνών ήκμαζαν σε αυτή, από τη μουσική και τον χορό μέχρι την αγγειοπλαστική, την ξυλογλυπτική και φυσικά την αρχιτεκτονική. Η προκατάληψη ότι στην αρχαία Σπάρτη δεν υφίστατο καλλιτεχνικό αίσθημα, είναι όχι μόνο εσφαλμένη, αλλά και αβάσιμη, απορρέει δε είτε από άγνοια είτε από σκόπιμη διαστρέβλωση των πηγών της ιστορίας, όπως διατείνεται ο Γάλλος αρχαιολόγος E. Peule. Όλες οι μορφές τέχνης χαρακτηρίζονταν από τον δωρικό ρυθμό, που αντανakλούσε την αυστηρή και λιτή ζωή των Σπαρτιατών. Η ενασχόληση με τον αθλητισμό έφερνε θαυματικά αποτελέσματα και στους Ολυμπιακούς Αγώνες, που λάμβαναν χώρα σε ένα πλαίσιο ευημερίας και ανάπτυξης. Γι' αυτό και η Σπάρτη αποτελεί μια αστείρευτη πηγή πολιτιστικής αναφοράς και έμπνευσης.

➤ Αποστολή σας είναι να συνθέσετε τα σπαράγματα του λεηλατημένου σπαρτιατικού πολιτισμού και να αναδείξετε τη διαχρονική ακτινοβολία του, επισημαίνοντας συγχρόνως την ανεκτίμητη αξία της πολιτιστικής κληρονομιάς τόσο για την ιστορία κάθε λαού όσο και για την ανθρωπότητα ολόκληρη.

1. Περιηγηθείτε στις παρακάτω ιστοσελίδες, για να δείτε τα απομεινάρια αρχαίων μνημείων και ποικίλα αρχαιολογικά ευρήματα που μαρτυρούν τον αξιόλογο πολιτισμό της αρχαίας Σπάρτης. Επιλέξτε μερικά από αυτά που σας εντυπωσίασαν περισσότερο, γράψτε λεζάντα στο καθένα και αποθηκεύστε τα σε ένα φάκελο στην επιφάνεια εργασίας.

- [Σπάρτη](#) (δες μνημεία και τέχνη)
- [Λακεδαιμονίων τόπος Σπάρτη](#)
- [Τα πρώτα ιερά της Λακεδαιμονίας](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- [Αμύκλαι, ο θρόνος του Απόλλωνα - Το πανάρχαιο μυστηριακό κέντρο της Σπάρτης](#)
 - [Η περιπέτεια του διαμελισμένου αρχαίου θεάτρου της Σπάρτης - Επιστρέφει στη ζωή και συγκινεί παγκοσμίως](#)
 - [Το μυστικό των μετάλλων της αρχαίας Σπάρτης](#)
2. Οι αρχαίοι Σπαρτιάτες καθιέρωσαν τη σύντομη, χωρίς βερβαλισμούς ομιλία, τη λακωνικότητα, η οποία ήταν άρρηκτα συνυφασμένη με τον λιτό και πειθαρχημένο τρόπο ζωής τους.

Αυτή η ικανότητα της εύστοχης και απέριττης έκφρασής τους δηλώνει την πνευματική τους καλλιέργεια, την καλή γνώση της γλώσσας και την οξυδέρκειά τους, που αποτελούσαν απόσταγμα της σοφίας και της παιδείας τους. Διαβάστε και καταγράψτε μερικά λακωνικά αποφθέγματα από το έργο του Πλουτάρχου [«Περί της Αλεξάνδρου τύχης ή αρετής - Λακωνικά αποφθέγματα»](#).

3. Είναι δύσκολο να καταλάβει κανείς πώς πλάθονται και διατηρούνται ιστορικές αναλήθειες και διαστρεβλώσεις, όπως αυτή της ρίψης των δύσμορφων ή μη υγιών παιδιών στον Καιάδα. Με άλλα λόγια, έχει παγιωθεί η άποψη ότι οι Σπαρτιάτες, θέλοντας να έχουν υγιείς και δυνατούς πολίτες, πετούσαν στο απόκρημνο αυτό βράθρο τα βρέφη με κάποια γενετική δυσπλασία ή δυσμορφία, επειδή επιδίωκαν να βελτιώσουν τη φυλή τους. Ωστόσο, αυτή η απλοϊκή ιστορική τοποθέτηση απέχει πολύ όχι μόνο από την αρχαία ευγονική, επιστήμη με καθαρά παιδαγωγικούς σκοπούς που αποσκοπούσε στη σωματική και πνευματική υγεία των εφήβων, αλλά και από το φαινόμενο της βρεφοκτονίας στον αρχαίο ελληνικό κόσμο. Αφού ενημερωθείτε για το θέμα, γράψτε ένα σύντομο άρθρο για την ιστοσελίδα του σχολείου με τίτλο «Ο Καιάδας, από το μύθο στην ιστορία», προκειμένου να αποκαταστήσετε την ιστορική αλήθεια. Εμπλουτίστε το κείμενό σας με μερικές χαρακτηριστικές εικόνες.

Ενδεικτικά, σας προτείνονται οι παρακάτω ιστοσελίδες:

- [Καιάδας ο μύθος της θανάτωσης των βρεφών από τους Σπαρτιάτες](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- [Ο Καιάδας: Μύθοι και ιστορία](#)

4. Παρακολουθήστε ένα συγκλονιστικό [βίντεο](#) για τη λεηλασία του αρχαιολογικού πλούτου της Σπάρτης από τον Γάλλο αββά Michel Fourmont το 1730. Καταγράψτε τις σκέψεις και τα συναισθήματα που σας προκαλούν οι εκμυστηρεύσεις του αρχαιοκάπηλου για τους βανδαλισμούς και την εκθεμελίωση της αρχαίας Σπάρτης.
5. Ποια είναι, κατά τη γνώμη σας, η αξία της πολιτιστικής κληρονομιάς που αφανίστηκε όχι μόνο για την ιστορία του ελληνικού έθνους αλλά και της ανθρωπότητας ολόκληρης;

Αν χρειάζεστε βοήθεια, μπορείτε να ανατρέξετε στις παρακάτω ιστοσελίδες:

- [Πολιτιστική κληρονομιά](#) της Μελίνας Μερκούρη
- [Παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά Unesco](#)
- [Οι ελληνικοί τόποι και τα μνημεία τους](#) (διαβάστε το απόσπασμα: Η σημασία των αρχαίων μνημείων και η διαφύλαξή τους, του Μανώλη Ανδρόνικου).

Αξιοποιώντας το πληροφοριακό και εικονογραφικό υλικό που συγκεντρώσατε, δημιουργήστε μια παρουσίαση με το λογισμικό [Prezi](#), για να αναδείξετε τα σημαντικότερα πορίσματα της έρευνάς σας.

- Αναρτήστε την εργασίας σας στο ιστολόγιο της τάξης, για να ενημερώσετε τους συμμαθητές σας και να τη σχολιάσετε μαζί τους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

5^ο Φύλλο Εργασίας: Οι περιηγητές – καλλιτέχνες

Η αρχαία Σπάρτη υπήρξε μια πόλη-κράτος, όπου άνθιζε αξιόλογος πολιτισμός, ιδιαίτερα πριν τον 6ο αιώνα π.Χ., όπως αποδεικνύουν τα πλούσια αρχαιολογικά ευρήματα. Ωστόσο, και η σύγχρονη πρωτεύουσα της Λακωνίας μαγεύει τους επισκέπτες της με το ειδυλλιακό φυσικό τοπίο και τα πολυάριθμα αξιοθέατά της.

➤ Αποστολή σας είναι να παρουσιάσετε τα σημαντικότερα αξιοθέατα της σημερινής πόλης και τις καλλιτεχνικές δημιουργίες που είχαν ως πηγή έμπνευσής τους τον αγέρωχο Ταΰγετο και το λακωνικό τοπίο.

1. Περιηγηθείτε στην αρχαία και τη σύγχρονη πόλη της Σπάρτης παρακολουθώντας προσεκτικά τα βίντεο [Σπάρτη \(Sparta\)](#) και [Λακωνία Όψεις Ι](#). Καταγράψτε τα σημαντικότερα γνωρίσματα του φυσικού τοπίου που επηρεάζουν την ψυχροσύνθεση του κατοίκου/ επισκέπτη της περιοχής, καθώς και τα αξιοθέατα της λακωνικής πρωτεύουσας αποθηκεύοντας συγχρόνως μερικές αντιπροσωπευτικές εικόνες.

2. Οι αρχαίοι Σπαρτιάτες εκτός από τη σκληρή στρατιωτική τους εκπαίδευση επιδίδονταν με ζήλο και στη μουσική τους καλλιέργεια. Τα τραγούδια και η μουσική τους ξεσήκωναν το θυμικό, προκαλούσαν ορμή και ενθουσιασμό γεμάτο δράση και είχαν ηθοπλαστικό χαρακτήρα, γιατί συνήθως ήταν έπαινοι που ευδαιμόνιζαν όσους έπεσαν για τη Σπάρτη, κατηγορίες για όσους δέιλιασαν ή υπόσχεση και διαβεβαίωση για την αρετή τους.

Συλλέξτε από το διαδίκτυο πληροφορίες για εξέχοντες σπαρτιάτες ποιητές, φιλοσόφους και άλλους καλλιτέχνες και κρατήστε σημειώσεις για τη ζωή και τα έργα τους.

Στη συνέχεια, αποθηκεύστε σε ένα φάκελο προσωπογραφίες τους και χαρακτηριστικά δείγματα των έργων τους.

Ενδεικτικά, σας προτείνονται οι παρακάτω ιστοσελίδες:

- [Β. Η γλώσσα, η μουσική και η ποίηση των Λακεδαιμονίων – Τό λακωνίζειν ἔστιν φιλοσοφεῖν](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- [Σπαρτιατική τέχνη](#)
- [Ο σπαρτιάτης Τυρταίος](#)
- [Ο Αλκμάνας](#)
- [Χίλων ο Λακεδαιμόνιος](#)

3. Πολλοί νεότεροι καλλιτέχνες, ποιητές και πεζογράφοι, όπως ο Κωνσταντίνος Καβάφης, ο Νικηφόρος Βρεττάκος, ο Κώστας Ουράνης κ.ά., ζωγράφοι και σκηνοθέτες έχουν εμπνευστεί από το λακωνικό τοπίο και το αγέρωχο σπαρτιατικό ήθος. Αναζητήστε στο διαδίκτυο μερικά χαρακτηριστικά τους έργα και αποθηκεύστε τα σε έναν φάκελο μαζί με τις προσωπογραφίες τους, αφού γράψετε λεζάντα. Σχολιάστε σε ποια περιστατικά αναφέρονται, τις εντυπώσεις και τα συναισθήματα που σας προκαλούν.

Ενδεικτικά, σας προτείνονται οι παρακάτω ιστοσελίδες:

- [Ο επίσημος δικτυακός τόπος του αρχείου Καβάφη](#)
- [Της Σπάρτης οι πορτοκαλιές](#), Ν. Βρεττάκος
- [Ο Ταΰγετος και η σιωπή](#), Ν. Βρεττάκος
- [Ο Ταΰγετος](#), Κώστας Ουράνης (απόσπασμα από το βιβλίο «Ελλάδα»)
- [Ταΰγετος](#) (δείτε: Ονομασία και Φωτογραφίες)
- [Μαλέας Κωνσταντίνος](#), Έλληνες Ζωγράφοι [δείτε: επιλέξτε έργα]
- [William Blake Richmond](#) [δείτε: Valley of the Eurotas]

Γνωστή είναι επίσης η αμερικάνικη ταινία δράσης με τον τίτλο *300* του σκηνοθέτη Zack Snyder, που αναφέρεται στη μάχη των Θερμοπυλών και παρά τις ιστορικές της ανακρίβειες έκανε τον πλανήτη ολόκληρο να αναφωνεί «This is Sparta».

4. Δημιουργήστε τώρα ένα δικό σας έργο (ταξιδιωτική περιγραφή, ποίημα, μουσικό κομμάτι, ζωγραφικό πίνακα ή ό,τι μπορείτε να φανταστείτε) έχοντας ως πηγή έμπνευσης το λακωνικό τοπίο και τους κατοίκους του. Διανθίστε το κείμενό σας με εικόνες, ώστε να είναι πιο ελκυστικό για τον αναγνώστη.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Αξιοποιήστε το υλικό που συγκεντρώσατε προηγουμένως και δημιουργήστε μια παρουσίαση με το λογισμικό [Prezi](#) δίνοντας τον τίτλο «Η Σπάρτη ως πηγή έμπνευσης από την αρχαιότητα ως σήμερα».

Κοινοποιήστε την εργασία σας στο ιστολόγιο της τάξης.

Η αποστολή σας ολοκληρώθηκε με επιτυχία! Απολαύστε τώρα το τραγούδι [Δειλινά στη Σπάρτη](#) με την Άλκηστη Πρωτοψάλτη.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Γ' Φάση (στο εργαστήριο πληροφορικής)

Κοινό Φύλλο Εργασίας

- Η αποστολή σας είναι να δημιουργήσετε ένα ψηφιακό βιβλίο με το λογισμικό [FlashPageFlip](#), στο οποίο θα αναδεικνύετε τα σημαντικότερα χαρακτηριστικά της πολιτικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής στην αρχαία Σπάρτη.

Πρώτη ομάδα

Αναζητήστε και αξιοποιήστε τις πληροφορίες για την ιστορία, το κοινωνικό και πολιτικό σύστημα της Σπάρτης κατά την αρχαϊκή και κλασική εποχή, που συνέλεξε στην προηγούμενη φάση η τρίτη ομάδα (οι ιστοριοδίφες). Αφού συζητήσετε μεταξύ σας και επιλέξετε τα σημαντικότερα στοιχεία δημοσιεύστε τα στις τέσσερις έως πέντε πρώτες σελίδες του βιβλίου με το κατάλληλο εικονογραφικό υλικό.

Δεύτερη ομάδα

Αναζητήστε και αξιοποιήστε τα πορίσματα της έρευνας για την αγωγή των κοριτσιών και τη θέση της γυναίκας στην αρχαία Σπάρτη, που κατέγραψε η πρώτη ομάδα (οι χειραφετημένες Σπαρτιάτισσες) στην προηγούμενη φάση. Συζητήστε μεταξύ σας για τις σημαντικότερες πληροφορίες που θέλετε να δημοσιεύσετε και αφού επιλέξετε και κατάλληλες εικόνες, δημιουργήστε τις επόμενες τέσσερις έως πέντε σελίδες του βιβλίου.

Τρίτη ομάδα

Αναζητήστε και αξιοποιήστε τα αποτελέσματα της έρευνας για την αγωγή των αγοριών και τον τρόπο ζωής των Σπαρτιατών που κατέγραψε η δεύτερη ομάδα (οι αγέρωχοι Σπαρτιάτες) στην προηγούμενη φάση. Επιλέξτε τις σημαντικότερες, κατά την άποψή σας, πληροφορίες και μαζί με αντιπροσωπευτικές εικόνες δημιουργήστε τις επόμενες τέσσερις έως πέντε σελίδες του βιβλίου.

Τέταρτη ομάδα

Αναζητήστε και αξιοποιήστε τις πληροφορίες για τον σπαρτιατικό πολιτισμό που κατέγραψαν στην προηγούμενη φάση η πρώτη, η τέταρτη και η πέμπτη ομάδα (οι

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

χειραφετημένες Σπαρτιάτισσες, οι αρχαιολόγοι και οι περιηγητές - καλλιτέχνες). Επιλέξτε εκείνα τα στοιχεία που αποδεικνύουν τη διαχρονική αξία και την παγκόσμια ακτινοβολία του και μαζί με το αντιπροσωπευτικό οπτικό υλικό δημοσιεύστε τα στις επόμενες δέκα σελίδες του βιβλίου.

Αναρτήστε το ψηφιακό σας βιβλίο στο ιστολόγιο της τάξης ή στην ιστοσελίδα του σχολείου, ώστε να είναι διαθέσιμο σε κάθε μελλοντικό επισκέπτη της.

Παρατήρηση: Μπορείτε να δημιουργείτε δέκα σελίδες κάθε φορά.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το προτεινόμενο σενάριο διδασκαλίας είναι δυνατόν να αναδιαμορφωθεί σε πιο σύντομες ή πιο διευρυμένες εκδοχές ανάλογα με την εκτίμηση του διδάσκοντα και σε σχέση με τα ενδιαφέροντα και τις δεξιότητες των μαθητών της τάξης του. Έτσι, θα μπορούσε να αξιοποιηθεί ως μια εναλλακτική πρόταση διδασκαλίας στο αντίστοιχο κεφάλαιο της Αρχαίας Ιστορίας, Α΄ Γυμνασίου [[Κεφάλαιο 4. 3. Η Σπάρτη, Αρχαϊκή εποχή \(800-479 π. Χ.\)](#)] ή και στην [Ενότητα 2: "Η εκπαίδευση των παιδιών στην αρχαία Αθήνα"](#) της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας (Α΄ Γυμνασίου), αφού με βάση τα δύο παράλληλα κείμενα της ενότητας ([Πλούταρχος, Λυκούργος 16.4-5 και 16.6](#), σελ. 143) προτείνονται στις ερωτήσεις η επισήμανση των χαρακτηριστικών της εκπαίδευσης των παιδιών στην αρχαία Σπάρτη και η σύγκριση της εκπαίδευσης στην αρχαία Αθήνα και στην αρχαία Σπάρτη.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Υπάρχει πιθανότητα να προκύψουν δυσκολίες κατά την εφαρμογή του συγκεκριμένου σεναρίου που οφείλονται κυρίως στο γεγονός ότι έχει διαμορφωθεί σύμφωνα με τις παιδαγωγικές αρχές που βασίζονται στη Μάθηση μέσω Σχεδιασμού και επειδή οι δραστηριότητες των φύλλων εργασίας απαιτούν την αξιοποίηση των ΤΠΕ, ώστε να ενισχύεται η όσο το δυνατόν μεγαλύτερη αυτενέργεια και έκφραση των μαθητών. Για αυτό προτείνεται ο διδάσκων να είναι εξοικειωμένος με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο διδασκαλίας και σταδιακά να μυήσει στο πνεύμα της και τους μαθητές του, ώστε να συνεργάζονται ευχάριστα και αποτελεσματικά μέσα στα πλαίσια της ομάδας τους.

Εξίσου σημαντικές για την απρόσκοπτη εφαρμογή του σεναρίου θεωρούνται η ευχέρεια του διδάσκοντα στη χρήση των προτεινόμενων εργαλείων/ λογισμικών, η ευέλικτη προσαρμογή των δραστηριοτήτων σε σχέση με το γνωστικό επίπεδο και την ωριμότητα των μαθητών του, όπως και η αρωγή του καθηγητή της πληροφορικής,

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ώστε να καθοδηγούνται αποτελεσματικά οι μαθητές και να μην υπάρχει μεγάλη καθυστέρηση στο ήδη εκτεταμένο χρονικά σενάριο.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βακαλούδη, Δ. Α. 2003. *Διδάσκοντας και Μαθαίνοντας με τις Νέες Τεχνολογίες. Θεωρία και Πράξη*. Αθήνα: Πατάκη.

Baltrusch, E. 2004. *Σπάρτη: Η ιστορία, η κοινωνία και ο πολιτισμός της αρχαίας λακωνικής πόλης*. Μτφρ: Χρήστος Π. Μπαλόγλου. Αθήνα: Παπαδήμας.

Kalantzis, M. & B. Cope. 2008. *Νέα Μάθηση. Μετασχηματιστικοί Σχεδιασμοί για την Παιδαγωγική και την Αξιολόγηση*.

<http://neamathisi.com/learning-by-design/> [27/06/2014].

Καργάκος, Σ. Ι. 2006. «Ιστορία της Αρχαίας Σπάρτης». Τόμος Α': *Από την Προδωρική Σπάρτη έως τον ελληνοπερσικό πόλεμο*. Αθήνα: Gutenberg.

Κουτσογιάννης, Δ. 2001. *Πληροφορική - Επικοινωνιακή Τεχνολογία και Γλωσσική Αγωγή: Η Διεθνής Εμπειρία*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. «Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης». *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα*. Πρακτικά της 32^{ης} Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας Α.Π.Θ. Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ, 208-222.

http://ins.web.auth.gr/images/MEG_PLIRI/MEG_32_208_222.pdf [27/06/2014].

Κρασανάκης, Α. 2007. *Σπάρτη, Λακεδαιμονίων Πολιτεία*.

<http://www.krassanakis.gr/sparta.htm> [27/06/2014].

Ματσαγγούρας Γ. Η. 2008. *Ομαδοσυνεργατική Διδασκαλία και Μάθηση*. Αθήνα: Γρηγόρης.

Νικολαΐδου, Σ. & Τ. Γιακουμάτου 2001. *Διαδίκτυο και Διδασκαλία*. Αθήνα: Κέδρος.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πόλκας Λ. & Κ. Τουλούμης. 2012. *Μελέτη για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την εφαρμογή σεναρίων και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για τη διδασκαλία της αρχαίας ελληνικής γλώσσας και γραμματείας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

http://www.greeklanguage.gr/sites/default/files/digital_school/3.1.3ancient_greek_pol_kas-touloumis_0.pdf [27/06/2014].

Garland, R. 1998. *Οι Αρχαίοι Έλληνες και η καθημερινή τους ζωή*. Μτφρ: Γ. Β. Βασδέκης. Αθήνα: Βασδέκης.

Παπαρρηγόπουλος Κωνσταντίνος. *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, από το National Geographic.

<http://www.hellenica.de/Vivlia/IstoriaEllinikouEthnous2.html> [27/06/2014].

Ράπτης, Γ. 2008. *Αρχαίοι Συγγραφείς: Πλούταρχος Περί της Αλεξάνδρου Τύχης ή αρετής-Λακωνικά Αποφθέγματα*. Αθήνα: Εκδόσεις Ζήτηρος.

Χοντολίδου, Ε. 1999. «Εισαγωγή στην έννοια της πολυτροπικότητας». Στο *Γλωσσικός Υπολογιστής*, Περιοδική έκδοση του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας για τη Γλώσσα και τη Γλωσσική αγωγή. Θεσσαλονίκη. (τόμος 1, τεύχος 1, σελ. 115-117).